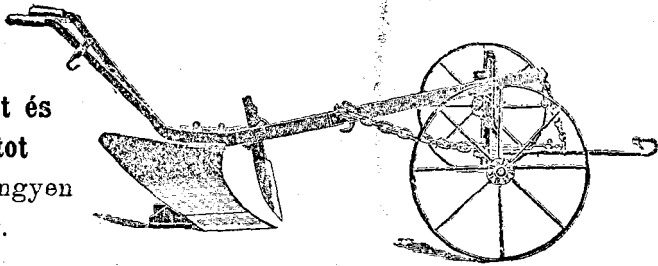

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkatéljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

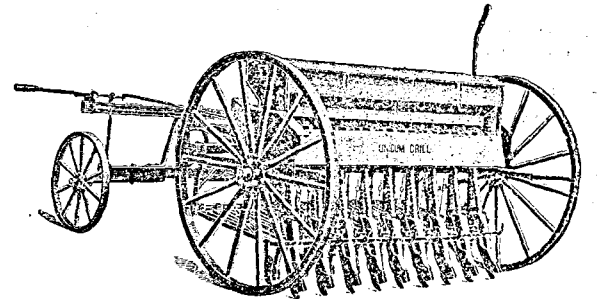
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1268

A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott
„UNICUM DRILL“
(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerősükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 62. szám
Által a legjutányosabb áruk mellett alánitatnaki
Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 210 egész 12 lóerőig,
Északmunkaszalók, Járgány-cseplőgépek, lóhera-cseplők, tisztító-rosták,
konkolyózdák, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr, kapátok,
uzsokavágók, répvágók, kukorica-morszók, daráló,
őrítő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú,
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Májerszky Barnabás
gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivitel 131 telep üzemben. 1093

Raktáron kizavitva több lokomobil van jutányos árban eladó.

HERMANN E.

VARRÓGÉPEK!

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 ftig. Egy karikahajós 65—80 ftig. Egy Central Bobbin 86—90 ftig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havl részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 ftig. Kerékpár köpeny 4—6 ftig. Kerékpár tömlő gumi 2 ft 30 krtól 3 ftig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 ft. 50 krig. Kerékpár acetillen lámpa 2 ft. 50 krtól 5 ftig stb.

Csakis készpénzért. 1109

A szemétben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országiszerte elismert, kitünő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyargyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából. Kódmezővásárhelyről, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

1274

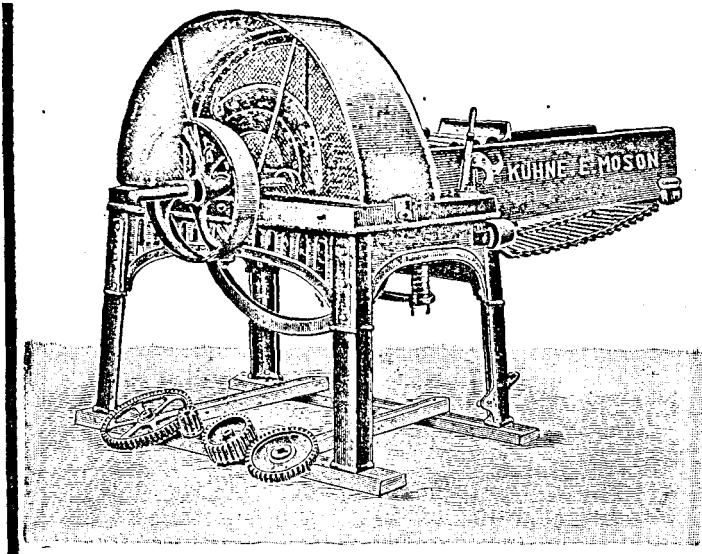
Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez gépfonatait, disz-kerítéseit és diszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, kősz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

SZECSKA VÁGÓ- és RÉPAVÁGÓ-GÉPEK

kézi- és erőműhajtásra,

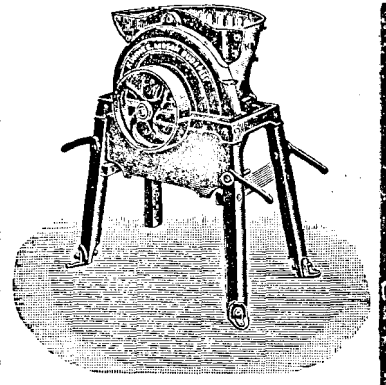
Burgonyamosó- és osztályozó-gépek,

Casail-féle szabadalmazott erőhajtású, valamint egyes és kettős tengeri morzsolók kézi hajtásra,

„Rapid“-darálók Takarmányfüllesztők,

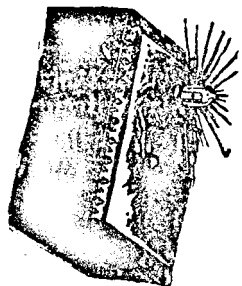
Teljes takarmánykamara felszerelések,

melyek sok évi tapasztalatok alapján, a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen szervezetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítanak 1099

KÜHNE E. hazánk legrégebbi gazdasági gépgyára által **MOSONBAN**

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.**

Figyelem!

Árjegyzékek ingyen! Alapítva 1888.

Villamos kézi- és zseblámpák

fényoszóróval

turisták, vadászok, katonatisztek, föld-birtokosok, gyógyszerészek, droguisták, bányák, lelkesek, vidéki orvosok, utazók és skikereselyázók részére, akkumulátorokkal és száraz batteriákkal két-tíz órai égőképességgel.

Telefonok, távirókészülékek, izzólámpák, indukciós apparátusok, világító elemek.

Neumann József Vilmos

elektrotechnikus 1290

WIEN, IX./4. Sechsschimmelgasse 14. sz. Félémelet 12.

„PEF“ (Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán porcellánszerű mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság.

Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, — fürdőszobák, kloettek stb. részére felette célszerű. —

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1086. I.

Hirdetmény.

Az első kecskeméti szőlő- és gyümölcstermelő szövetkezet közhírré teszi, hogy 300 holdas Immunis talaju telepén termelt csakis elsőrendű sima szőlővesszőket, egyes fajokból, míg a készlet tart kétéves gyökereket is — a folyó évi ültetési időnyre, továbbá kiváló szép kajszin barack, alma, körte, szilva, meggy, cseresznye, őszi barack, birs, ojtott eper, különféle diszfák, cserjék, spárgatöveket, kiváló szép számózatöveket ajánl a legjutányosabb áron.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

Első Kecskeméti Szőlő- és Gyümölcstermelő Szövetkezet.

1293

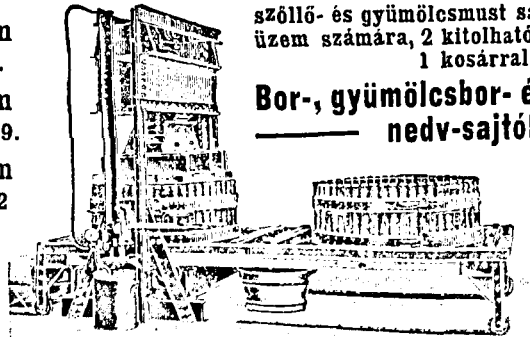
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902

hydraulikus
sajtóért.
1299

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat

kézihajtásra
Hercules-nyomóerő-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-örlőket, bogozógépeket

Gyümölcs-aszaló-készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett, mint különlegeséget a legújabb szerkezetben **MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, II/1.**

különlegességi gyár gyümölcscsértékesítési gépekben.

— Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejkorán kéretnek. —

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

**Az előfizetéseket
kérjük megújítani!**

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szarvasmarhatenyésztésünk száz év mulva. <i>Várady Géza.</i>	149
Három közlemény a tengeri termeléséről Erdélyben III. <i>Br. Remény József.</i>	151
A gazdasági növények végkimerülése és elfáradása <i>Schiller T.</i>	152
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XIX.	153
Jogi tanácsadó.	154
Egyleti élet:	
Meghíró.	155
Vegetárius közlemények:	
Német agráriusok állatkiállításunk ellen.	155
Piaci és vásári ártudósítások.	156
Aratások	

**Jobb és megbízhatóbb
gazdasági és kerti magvakat**

nem ajánlhatunk,
mint a minőket
30 év óta szállit

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI. ker., Andrássy-út 23. szám.

226 oldalra terjedő új képes
árjegyzékét kívánatra ingyen
és bérmentve küldi.

1002

Szarvasmarhatenyésztésünk száz év mulva.

„A magyar marhát száz év mulva már csak a muzeumokban fogják mutogatni.” A nyugati fajták hazarészünkben elterjedésének egy lelkes hívétől ezt a — legalább is mérésnek mondható — kijelentést hallottam nem régen elhangzani.

Ugy vélem, talán az illető maga sem formál jogot ahhoz, hogy fenti nyilatkozatát komoly figyelemre méltassuk. S nem is tartanám szükségesnek ahhoz semmi néven nevezendő reflexiókat hozzáfűzni, ha nem jött volna ez olyan helyről, ahonnan köztenyésztésünk irányításában a komoly beszédet joggal elvárhatjuk. Lássuk tehát ez a több, mint 1000 éves multtal bíró marhafajtánk legyűrhető lesz-e rövid úton, meg fog-e hátrálni s el fog-e pusztulni a létezők sorából ama megindult s mind nagyobb mérvet öltő küzdelemben, melyet a favorizált nyugati fajták csak igen kis részben természetes, de újabban mesterséges úton előidézni szándékolt — terjeszkedésével szemben kell megvívnia. Avagy talán megújodva, megerősödvé és kedvezően átalakulva, dicsőségesen fog a küzdelemből kikerülni. Értvén az elmondottakat kizárólag csakis népies köztenyésztésünkre.

Háziállataink tenyésztésénél mindig bizonyos irányú alaptényezők, vagyis tenyészfeltételek bőséges jelenléte szükséges ahhoz, hogy egyes állatcsoportokban bizonyos nagy használati értékkel bíró előnyös, közös jellegű tulajdonok kifejlődjenek és megrögzíttessenek s e tekintetben más állatcsoportoktól különbözzenek. Az ilyen kiválás, kialakulás útján képződnek, állanak elő az egyes fajták, vagyis tájfajták. Ezeknek képződésénél a tenyészfeltételek érvényre juttatása, kihasználása s egyéb az ember hatalmában álló ténykedések által igen fontos szerepet játszik a tenyésztők intelligenciája, szakértelme. S valóban úgy találjuk, hogy a kiválóbb állatfajták otthonában mindenütt nemcsak a nagy, de a kistenyésztők is magasabb fokon álló műveltséggel bírnak. Való ténynek kell tehát elfogadnunk azt, hogy valamely jelesebb fajta előállása és fennállásának biztosításában a tenyésztők összeségének szaktudása elsőrendű nélkülözhetlen feltételt képez.

Ezek szerint tehát első sorban a kedvező természeti tényezőktől és másodsorban ugyan, de nem kevesebb fontossággal az emberi tudástól van függővé téve egyik vagy másik irányban kitűnő tulajdonokkal bíró fajtának nemcsak kiképződése, hanem fennmaradása is. Ebből önként következik az is, hogy kevésbé kedvező tenyészfeltételek és a tenyésztők alacsony fokon álló műveltsége jelesebb állatfajták létesülését meg nem en-

gedik. Ugyanezen eredményt észleljük mindenütt, ahol ezen két iránybani tényezők közül az egyik bőségesen megadatott, de a másik részben vagy egészben hiányzik. Ez utóbbi esetre vonatkozólag a minden kétséget kizáró bizonyíték előttünk áll. Hazánk egyes hegyvidékein a szarvasmarha tenyésztésnek kedvező előfeltételek oly kiváló mértékben vannak jelen, hogy azok a legjelesebb fajták otthonában pl. Svájcban adottakkal vetekedhetnek. A tenyésztő nép intelligenciája azonban a legalantabb fokon áll s ezért — csakis ez okból — a szarvasmarhatenyésztés a lehető legelmaradottabb.

Hogy az elmondottakat jobban megérthessük vegyünk fel példa gyanánt egy elsőrendű szarvasmarha fajtát s vizsgáljuk meg minő faktorok szerepeltek annak előállításánál, minő feltételek jelenléte biztosítja azok megmaradását. Vegyük a nálunk ismert, mind jobban terjeszkedő s újabban a köztenyésztésbe is nagyobb arányokban átplántálni szándékolt pinzgau fajtát.

Ezen fajtának valódi otthona az Ausztriához tartozó Salzburgi hercegség s ezen kívül Tirol, Karinthia, Stiria, Cseh- és Bajorország azon részei, melyek az alpesek elő- és középhegységeiben fekszenek. Itt a gabona-termelés vagy éppen nem, vagy csak igen csekély mérvben űzhető s a népesség főfoglalkozását, egyedüli jövedelem forrását — a szarvasmarhatenyésztés képezi. Ezen gazdasági ágazatra való reáutaltságot átértvén azon vidék lakói, már rég időktől fogva teljes odaadással, legjobb törekvéseik s kitartó szorgalom latbavetésével azon munkálkodtak, hogy tenyésztésük fokozatos fejlesztése s a lehető legmagasabb nivóra juttatása által maguk részére az elérhető legnagyobb jövedelmet biztosítsák. Ezen törekvésük alapját, kiinduló pontját képezték az adott igen kedvező természeti viszonyok. Az Alpesek azon közép zónájában a nem tulságosan zord klíma, az erdős völgyek, a fensíkok kitűnően tápláló fűféléket bőven termő legelői, kaszálói, egészséges ivóvizet bőségesen szolgáltató hegyi patakok, a tiszta, ozonús légkör — mint a szarvasmarhatenyésztés elsőrendű feltételei, önként kínálkoztak. Ezeknek kihasználásában, érvényesülésében igen jelentékeny szerepet játszott a lakosság intelligenciája, a melynek magas fokozatát felismerhetjük abból, hogy azon vidékek lakói között a legutóbbi népszámlálás adatai szerint alig tett ki 7%-ot az analfabeták, vagyis írni, olvasni nem tudók száma.

Egész gazdasági rendszerüket teljesen az állattenyésztés céljaihoz mérten rendezték be s ez az u. n. füvelőgazdaságokban jutott kifejezésre. Lakóházaik melletti kertekben, a

*Legmegbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. ker. Rottenbiller-utca 33.*

(1006)

völgyek legaljában, oldalain, fensikokon, a hegyek lejtőjén, tetején, csak fű és fű mindenütt amerre a szem ellát, még pedig a legkitűnőbb, legtáplálabb takarmányfűfélék. Legelőn úgy, mint kaszálón a gyomnövények irtása, omladék kövek eltakarítása, haszontalan bokrok eltávolítása, trágyázás istállótrágyával vagy hig ürülékkel. hozzáférhetlen helyekre a trágyának puttonokban hátton való felhordása, a patakok vizének facsöveken alkalmas itatóhelyekre odavezetése stb. elsőrendű gondoskodásuk tárgyát képezte. Távlatosabb legelőiken mindenütt alkalmas istállók vannak építve, amelyekben zord idő esetén az állatok kellő védelmet és gondozást nyerhetnek, sőt száraz szénakészletről is van gondoskodva, hogy alkalmatlan hideg, esős, havazásos időben a marha istállón nyerje táplálékát, a melyet a szükséghez mérten még abraktakarmánnyal is pótolnak.

A széna elkészítése, betakarítása náluk ugyanazon jelentőséggel bír, mint gabonatermelő vidéken az aratás. Ebben oly kiváló gondossággal és figyelemmel járnak el, amely páratlan a maga nemében. Sok és kitűnő minőségű széna ez az ő törekvésük legfőbb célja, melynek elérésére irányuló ténykedéseikben határt nem ismernek. A magasabb helyeken készült szénakészletet a meredek sziklás hegyoldalokon hátukon vagy télen kézi száncóval szállítják le, mely közben a mély szakadékok fölött elvezető, alig járható hegyi ösvényeken gyakran életüket kell kockáztatniuk. Úgy a nyári, mint a téli időszakban állataik takarmányozására, ápolására, gondozására a legapróbb részletekre is kiterjeszkedő oly kiváló gondot fordítanak, amely valóban bámulatra méltó nálunk, a mi népünk előtt teljesen ismeretlen. A legéberbb figyelemmel kísérik állataik mindenkori fejlődését, kondícióját s ha azzal a legcsekélyebb mértékben nincsenek megelégedve, keresik, kutatják annak előidéző okát s készek azonnal a segítséggel. Nyáron más legelőre hajtás, esetleg kaszált zöldtakarmány etetésével, télen pedig tápdús póttakarmányfélék bővebb adagolásával igyekeznek célt érni. Talán nem is kell említenem, hogy a tenyésztők kiválasztására igen nagy súlyt fektetnek s ahhoz kitűnően értenek.

Ilyen kiválóan előnyös legelő- és takarmányviszonyok állandóan bőséges jelenléte s a tenyésztők intelligenciájának hosszú időközönként következően kifejtett hatásos közreműködése hozta létre azt a marhafajtát, amelyet mi pinzgai néven ismerünk s amely nagy termelőképeség- és pedig gyors fejlődés, kiváló hizodalmasság, kitűnő tejelőképeség tekintetében ma magas fokon áll.

Ugyanígy módon jöttek létre s állanak fenn minden más létező fajták, vál- vagy tájfajták, amelyeknek előnyös vagy előnytelen tulajdonai mindig, minden esetben az adott természeti tényezőkön, tenyészfeltételeken s a tenyésztők intelligenciáján alapulnak, azoknak természetszerű folyamányait, következményeit képezik és így azokkal szerves összefüggésben állanak. S az is bizonyos, hogy ha ezen alapfeltételek részben vagy egészben megszűnnek, elváltoznak — ugyanazon arányban módosulnak, kedvező irányban kialakulnak vagy visszafejlődnek az egyes tulajdonságok is. Ezen tételben foglalt tiszta szín igazságot intelligens tenyésztő kétségbe nem vonhatja soha.

Ha ez így van, képzeljük el csak, mi válnék a mi — ujabban ide-tova már divatszárba menően agyon ocsárolt — magyar marháinkból, ha azt — mondjuk pl. a pinzgai vidéki kistenyésztők kezébe át tudnók varázsolni. Ugyebár nem járhatna az egyéb következményekkel, mint azzal, hogy mai hátrányos tulajdonai aránylag rövid idő alatt annyira előnyösen elváltoznának, hogy reá sem ismerünk. A természet rendje szerint ennek okvetlenül be kellene következnie. És viszont mivé fog válni, mivé kell szükségszerűen válnia a a fenn vázolt kitűnően kedvező viszonyok között kiképződött és fennálló pinzgai marhafajtának, ha azt az erdélyi részek köztenyésztésébe — kedvezőtlen irányban óriási eltéréseket mutató viszonyaink közé átültetjük s a mi igen csekély intelligenciával bíró kistenyésztők kezébe juttatjuk. Az adott előnytelen, nem kedvező viszonyokhoz, természeti és más tényezőkhöz mérten szükségszerűen el fog változni kiváló jó tulajdonai tekintetében; a visszafejlődés útjára fog lépni, s ez előbb vagy utóbb, de kerülhetlenül be fog következni. Hogy miért, az a már elmondottakból önként következik.

Nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, de nem tartom feleslegesnek ismételtelen is reámutatni arra a nagy fontosságú tényezőre, a tenyésztők intelligenciájára, amely a szóban forgó pinzgai marha előállításánál s fenmaradásának biztosításánál igen jelentékeny horderejű szerepet játszott és játszik ma is. Ha e tekintetben összehasonlítást teszünk s a népek műveltségi állapotának fokmérőjét, az irni olvasni tudást tekintjük, igen szomorú eredményre jutunk. Mint fennebb is említve volt, a pinzgai marha otthonában az irni olvasni nem tudók száma alig 7%-ot tesz ki. Az erdélyi részekben ez a szám átlag 70% körül variál s ennek legnagyobb része éppen a hivatásos kistenyésztőkre esik. Ebből a körülményből levonhatjuk igen könnyen bárki is a maga helyes következtetéseit.

Nem mulaszthatom el az intelligencia nélkülözhetlen voltára vonatkozólag egy hozzá közel álló bizonyítékot felemlíteni. A pinzgai marha honosodási képességét igen dicsérik s arra hivatkoznak sokan, hogy minálunk pl. a szászok vidékén már jó ideje tenyésztik, még pedig elég jó sikerrel. Hát ebben van igazság — elismerem. De azt is kell tudnunk, hogy a szász nép aránylag magasabb műveltségi fokon áll s ebből folyik az a gondosság, az a nagy figyelem és az a kiméletes — mondhatni — kényeztető eljárás, amelyet állataik takarmányozása, felnevelése, ápolása és megválasztása körül kifejt. Ennek tulajdonítható az elért siker javarésze, s ez egyúttal kézen fekvő bizonyítékát képezi annak, hogy ezen marhafajta tenyésztésénél a tenyésztők intelligenciája mennyire nélkülözhetlen tényezőt képez.

Az elért siker dacára, ha módunkban állana a szászok kezén levő pinzgaunit összehasonlítani az eredeti hazájában neveltetel, ebből csak az tűnnék ki, hogy előbbi már eddig is veszített jó tulajdonaiból. S hogy ezután is fog veszíteni, azt bátran merem állítani. És pedig egyszerűen azon — fennebb részletezett — okból, mert nem áll hatalmunkban megadni a maguk teljességében azon alaptényezőket, melyek fennállását biztosítani hivatottak.

Ne engedjük tehát az eddig elért siker

által magunkat elragadtatni s ne igyekezzünk a pinzgai vagy más nyugati fajtát mélyreható megfontolás nélkül köztenyésztésünkbe nagyobb arányokban átvinni. Ne tágítsuk könnyelműen az eddig megállapított kereteket. Nem fog az jóra vezetni. Adjunk csak az intelligencia alatti fokán álló román vagy magyar kistenyésztők kezébe pinzgai marhát. Majd meglátjuk, mivé fog az való aránylag rövid idő alatt. Aki látott hazarészünkben itt vagy amott egy-egy rossz kézbe került, rosszul táplált és gondozott s emiatt elsatnyult, igen szárnalmas kinézésű nyugati marhát, az maga elé varázsolhatja az átlagoshoz igen közel álló jövőbeni képét a most esetleg köztenyésztésben általánosítandó nyugati fajtának. Az európai kultur-fajták keletkezésének, fejlődésének története — amennyire ilyesmire szólni lehet — arra tanít meg bennünket, hogy nem sikerült sehol a világon elfogadható, számottevő eredménnyel átültetni valamely fajtát a köztenyésztésbe, egészen elűtő, nem kedvező, nem megfelelő viszonyok közé. Miért lépünk tehát mi erre a több, mint kétes jövőjű útra?

Magyar marhafajtánk jó és rossz tulajdonaival együtt a nálunk uralkodó sajátos természeti tényezők, különleges viszonyaink s az adott tenyészfeltételek között — illetve azok következményeképpen lett azzá, a mi és más nem is lehetett. De legalább ezeréves, életerős, dús gyökérszettel táplálkozik hazánk talajának mélyebb rétegeiből. És a mint itthon nevelt vad alanyból teljes sikerrel lehet nemes gyümölcsöt termő fát nevelni azáltal, hogy beleoltjuk a messze földről hozott nemes galyat, éppen úgy sokkal célravezetőbb, eredményesebb lehet a mi fajtánk rossz tulajdonait kiküszöbölni, elenyésztetni, meglévő előnyeiket jobban kiképezni, szóval minden szükséges irányban átalakítva, nagyobb termelőképeséggel felruházni, habár több munkát, kitartást fog is az igényelni — mintha a pinzgai, vagy más nyugati fajtát a köztenyésztésbe erőszakkal átültetjük. Éppen olyan ez, mint ha nem magunk nevelnők kis csemetéből a gyümölcsfát, hanem messze földről, idegen talajban meggyökeresedett, idegen klímán alatt nagyra nőtt, kifejtett s már gyümölcsöt is termő fát hozzatnánk, amelyek új helyükön új, de nem életerős gyökereket verve, pár évig talán termést is hoznának, azután pedig hosszas sanyalódás s végül pusztulás lenne sorsuk. Ne áhitozzunk tehát mi sem a kész gyümölcsök után, hanem legyen türelmünk, kitartásunk verejtékes munka árán azt megszerezni és biztosítani. Sokkal nehezebb ez út, de legalább teljesen biztos sikert ígér.

A dolgok természetes rendjének egybevetéséből azt a határozott meggyőződést merítettem, hogy magyar marhánk 100 év múlva éppen nem lesz, csak a muzeumokban feltalálható, hanem ellenkezőleg, népünk műveltségi fokának emelkedésével egyenes arányban megjavulva, kedvező irányban átalakulva fog az majd megjelenni. Ez a javulás annál intenzívebb lesz, annál gyorsabban fog bekövetkezni, ha állami és társadalmi intézményeink céltudatos, jótékony befolyásolása útján hatóságos támogatást nyerend. A köztenyésztésben általánosított, beleerősített nyugati marha pedig 100 év múlva annyira elváltozott, megromlott alakban fog mutatkozni, hogy eredeti

Alkalmi vétel!!! **Alkalmi vétel!!!**

**Beszterce-naszódi szép parquette
igen olcsó áron azonnal eladó**

Tudakozódní Hitelbank Áruraktáránál Kolozsvár, (pályaudvar)

őseire alig fog emlékeztetni. Aki az ellenkezőben bizik, az az erdélyi részek köztenyésztési viszonyait, népét csak távolról ismerheti.

Várady Géza.

Három közlemény a tengeri termeléséről Erdélyben.

Irta: Br. Kemény József.

III.

Herman úr egy későn érő magas fehér lófogú tengerit termel, azt persze a mi erdélyi klímánk alatt termelni nem volna okszerű. Én részemről a mi klímánk alatt legjobbnak tartom az alsuthi tengerit, s a magasabb féleségek közül a Prairie királynét. Az alsuthi korán érik s bőtermő, a P. királyné később érkezik ugyan, de melegebb fekvésben jól beérik. Hermann úr az ő nagyfajta tengerijét 28" quadrátba ülteti. Minél több helye van bizonyos határig a tengerinek, annál többet terem s annál jobban megéri a termését, erre nagyon kell ügyelni.

Ami a vonalozást illeti, úgy én az idén egy 19 soros vetőgépet 24" állítottam be s ezzel vonaloztam, de azt tartom, ez így kissé nehézkes s lassan is megy, mivel a 19 soros gép is csak 4 vonalat húz, egy fogat ereje se lesz kellőleg kihasználva, sokkal jobbnak tartom készítettetni egy széles, mondjuk 8 soros való vonalozót, ezt házilag is könnyű előállítani s vele a munka sokkal szaporább.

A fogatos miveltés akkor a legolcsóbb, ha mindkét irányban lehet géppel kapálni. A cél tehát az, úgy ültetni vagy vetni a tengerit, hogy ez lenetséges legyen. Ma még erre megfelelő vetőgép nincsen, mivel a fészkekbe vetőgépek igen tökéletlen munkát végeznek. Hermann ülteti a tengerit, úgyszintén őt utánzóva a Bácskában majdnem mindenütt ültetik, de már régebben ültetik több alföldi uradalomban is. Lehet azonban más módon is elérni a két irányban való miveltést, t. i. rendszeres sorvető géppel a szükséges sortávolságra el lesz vetve a tengeri, ha kikelt rá keresztbe járattjuk a vetőgépet, a saruk által vont sorok közepén meghagyjuk a tengerit oly módon, hogy 10-12 cm. szélességű sorok maradnak csak vissza, amely helyeket kézzel és kapával ritkítjük meg utólag, ezen eljárás a tótmegeyeri uradalomban divik. Lehetne a vetőgéppel keresztben járást több soros kapálógéppel végezni, így is maradnának a kések között sávok vissza, melyek utólag ritkítandók. De miután ezen három eljárás költsége meglehetősen egyforma, de a kézzel ültetés legtökéletesebb, jobb ennél maradni.

A géppel való kapáláshoz első sorban a kapálógép megválasztása jön tekintetbe. A többsoros kapálógépek kukoricába nem valók, legjobb a Planet junior meg a Hermann rendszerű; utóbbi azt tartom szebb munkát is végez és sokkal olcsóbb, sőt ha van egy minta darab, bármely ügyesebb kovács megcsinálhatja. Egy ilyen egylovas géppel napjában 5 k. hold megkapálható. Hermann úr minden 20 holdra tart egy lovat s ezzel jól meg tudja miveltetni. Ami a házi kezelés pénzügyi oldalát illeti, úgy Hermann úrnak egy kat. hold tengeri 80 koronájába kerül, ebbe bele van számítva a vetőmag, műtrágya, kézi napszám, törés, morzsolás, szóval minden. A legolcsóbb eladása 10 K. 20 f. volt, átlagban a bruttó jövedelem k. holdanként 360 kor. De lássunk más adatokat is, pld. egy alföldi uradalomban

a házi miveltéssel elért többlet 16 k. 4 fill., a termés volt a harmados földéken 10 q., a házilag miveltet 14 q. (Bővebben ezen kimutatás a „Köztelek“ 1902. 49. sz.)

Egy más kimutatás szerint 1 k. hold miveltése került (szintén a „Köztelek“-ből):

	Házi:	Részes:
	korona.	
Tarló buktatás 3 vas ekével	4—	4—
Őszi szántás	6—	6—
Tavaszi szántás 3 as ekével	4—	4—
Fogasolás	2—	3—
Vonalozás	0.60	2—
Vetés	1.20	1.20
Vetőmag	1.20	3—
I. kapálás lóval	1—	
Javitás 3 napszám	2.40	
II. kapálás lóval	1—	
III. kapálás lóval	1.20	
Javitás 4 napszám	4—	
IV. kapálás lóval	1.50	
Fattyazás 2 napszám	2—	
Főzés és száravágás	8—	
Behordás	2.50	1.25
Szárbehordás	3—	3—
Részes munkáért kiadott		
1/4 rész 204 q. csöves		
tengeri a 4 kor. 60 fillér		23.46
Összesen	45.60	47.91

Termés eredmény:

	Házi	Részes
	korona.	
Csöves tengeri k. h. ként q.	29.70	20.40
Értékesítve q. a 4.60 k.	136.62	93.84
Levonva a kiadást	45.60	47.91
Marad k. h. koronában	91.02	45.93

Itt tehát a házi kezelés 45 K. 9 fillérrel jobb eredményt adott.

Nálam itt Maros Németiben a különbség (1902-ben) 32 K. 80 fillér a házi kezelés javára, pedig itt az a szokás, hogy felibe miveltik s láncként (1000 □ ö) fizetnek 10 kor. mérték. Ezenkívül a részes földek bizony gazosak voltak, habár miután első évem volt, a melyben lókapával mivelttem, a házi kapálás sem volt kifogástalan. Az idényi eredményt még nem tudom, mivel lemorzsolva s eladva a tengeri még nincsen. Viszont a miveltés olcsóbb volt, amennyiben az idény Hermann rendszere szerint volt kézzel ültetve, a múlt évben pedig csak a sorközök lettek géppel kapálva, a sorok kézzel, azon kívül az idény a kórét marokrakó géppel vágtam, de erről később. Még egy példát hozok fel, a mely Hensch tanár becsléstanából van véve s rendkívül pontosan van számítva. Ez egyúttal útmutatás is lehet a számítások végbevitelére. Itt jobb talaj és okszerű miveltés van feltételezve.

	Házi kezelés
	korona.
Földbér	24—
Talajelőkészítés: tarlólántás, őszi és vetőszántás és fogasolás 4 fogatnap a 5 korona	20—
Trágyázás: a tengeri friss trágyába jön és ennek 104 K. költségéből 40% terheltetik meg	41.60
Vetés: 20 kg. válogatott mag a 15 k.	3—
Vetés és hengerezés	2—
Ápolás kézi kapáláshoz és egyezésnél 12 nap, a 1.20 K.	14.40
Fogatos miveltésnél	4—
Takarás: 45 Hl csöves tengeri szedése és fosztása, a 20 fill.	9—
Kórévágás szakmányban	3—
Behordásnál 1 fogatnap	5—

Behordásnál 1 napszám	1—
Morzsolás mázsánként 25 fillér	3.75
Eltartás a góréban 90 K. épülettöke 8%	7.25
Általános költségek (adó stb.)	13—
Tűz-és jégbiztosítás	2—
Forgótöke % és kockázatra az eddigi költségek 150 K., 10% kereken	15—
Összesen	168—

Ebből levonásba jön 25 q kórét, a 1 K.	25—
2 q. csutka, a 2 K.	4—
Összesen	29—

15 mm. szemes tengeri előállítási költsége	130—
Egy mm. előállítási ára	9.30

Harmados miveltés.

Föltételeztetik hasonló terméshozam és hogy a részesek osak a csövestermés harmadát kapják, ezért az összes ápolási munkákat, azonkívül a szedést és kórévágást végzik s a behordásnál segitenek.

Földbér, talajelőkészítés és vetés mint előbb	90.60 K.
Behordás, morzsolás és eltartás	12.30 "
Általános költség	15— "
Forgótöke kamatja, stb. 117.9 kor. 10%	11.80 "
Összesen	129.70 K.

Levonva a kórét és 2/3 rész csutka értékét	27.70 "
10 q. mázsa szemes tengeri termelési költsége	102— "
Egy mázsa előállítási ára	10.20 "

A részes miveltés tehát drágább és 11 K. tengeri ár mellett a kat. hold tiszta jövedelme 26, illetve a részes miveltésnél 8.5 K. lenne.

Ehhez az a megjegyzésem van, hogy majdnem kizártan tartom azt, hogy egyenlő terméseredmény lehessen házi és részes miveltésnél.

A kórét az idény marokrakógéppel vágattam, napjában átlagban 5 k. holdat vágott le, a gépnek semmi baja sem lett. 1 pár ökör jól vitte egész nap. Az igaz, hogy vékony kórétu alsuthi tengerim van. Egy hold levágása került:

A gép beszerzési ára 700 K. ezután 5%, fentartás, portó 15%	140— K.
A gép összesen 70 k. holdat aratott és vágott le, esik tehát egy holdra	2— "
Egy igás fogat őszi napja 3 korona	—60 "
Egy ember a gépen napi 70 fill.	—14 "
Olaj	—10 "
Összegereblyélés	1— "
Összesen	3.84 K.

Tehát egy hold levágása került 3 korona 84 fillérbe.

A gép által rakott markokat nem kötöttem össze, hanem szekérre rakva kazaloztattam.

A házimiveltésnél aránylag a legdrágább és leglassabb munka a szedés és fosztás. De ha elterjed az új M. Cormick-féle fosztógép, ez is könnyű s olcsó munka lesz. Kivált elősegítené e hasznos gép elterjedését, ha a gyár kisebb, kézi és járgány hajtású ily gépeket szerkesztené.

Mindenmely, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindenmely kérdézőkördések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

A gazdasági növények végkimerülése és elfaradása.

Irta: Schiller T.

A természetes életkor, azaz az életképesség ideje mindenemű szerves lényre nézve nagyon különbözőkép van kiszabva. Mert habár az egyes lények életkora különböző külső kedvezőtlen életviszonyok folytán lényegesen rövidülhet is, mégis általában az élettartama családtól, fajtól és különösen még attól is függ, hogy hány körösztozés van a jelenlegi (a kérdéses) faj vagy változat és az ősfajok között; mert elismert tapasztalati tény az, hogy minden új változat káros természeti befolyások iránt annál inkább fogékony, minél nagyobb a „családfa” vagy jobban mondva az „ősök-sora”, amelyek körösztozéséből az új faj, vagy változat előállott. Végül pedig az életképesség az egyes fajok és változatok elterjedése módjától függ; oly körülmény ez, mi eddigelé még kellő figyelemben nem részesült.

A szabad természetben a növények terjedése rendszerint magvak útján történik. A tenyésztetek ez a természetes módja nemcsak kezekedik a növényeknek lehető legnagyobb és legmesszebbi elterjedéséről biztos és egyszerű módon, hanem még lehetővé is teszi új válfajok képzését, lett légyen az a természet pusztá játéka, vagy eredménye céltudatos tevékenységnek, mesterséges megtermékenyítés által, új válfajok létrehozása céljából, olyan egészen különös sajátosságokkal, amelyeket a tenyésztő éppen elérni kíván. Ennek az eljárásnak köszönhetjük a mi gazdasági növényeink majdnem beláthatatlan tarkaságát az egyes fajok keretén belül, legyenek azok akár csak szemrevalók, akár más hasznos gazdasági növények és minden évben a nagy és kistenyésztők, vagy a magkereskedők árjegyzékai az újdonságoknak egész sorát mutatják. A változatok tenyésztése azonban éppen azért nehéz, mert óhajtott, új tulajdonságaikat nem tartják meg állandóan és biztosan, hanem a bujtásokkal való szaporítás által vagy egyáltalában nem, vagy csak nagy ritkán tartják meg e tulajdonságokat és mindinkább valamely régebbi törzsnövény tulajdonságaihoz hajolnak. A műkertészet eme példányainak legnagyobb része még magvakat sem képes hozni, mint ahogy ez az u. n. teljes virágoknál látható, ahol a porzók szirmokká alakultak és a bibe legtöbbször elcsenevészett.

Mindezen esetekben a tenyésztő arra van kényszerítve, hogy segédeszközképp a mesterséges szaporításhoz forduljon és hol a növények ennek alkalmazását lehetővé teszik, lett légyen az gyökérhajtások, tőhajtások, bujtás, inda, ojtás, gumó, hagyma- a gyökéreltarabolása, vagy akármi néven nevezendő nemesítés, akkor csak ahoz a módhoz fordul, mit a természetől egyszerűen ellesett, és amit az ember ismer, mióta csak növénytenyésztés van a világon. Csakhogy az ember a természet tanította módokhoz még egy pár saját tapasztalta eljárást is csatol (ugynevezett nemesítést) és műkertészetet üz általa.

Addig, míg a gazdasági növények eme szaporítása mérsékelt határok között mozgott, nem akadt számottevő eltérés ezen növények rendeltetése és a magvakról szaporítottaké között. Amióta azonban a mesterséges szaporítás a gyümölcsfatenyésztésben és az újabb műkertészetben valóságos művészetel folyik és az így előállott változatok száma sok ezerre rug, sőt még az egyes fajok száma is egyenesen szédítő, nagyon gyakran lehet azt a kellemetlen megfigyelést tenni, hogy egyes fajok, amelyek pedig azelőtt roppant öröteljesekek és szívósak voltak, mindinkább

elerőtlenednek; mintha kedvüket vesztenék kifejlődni és éppen azokból a legbecsesebb tulajdonságaikból vesztenek, amelyek miatt tenyésztve lettek — olyannyira, hogy új válfajjá kell őket átalakítani és régibb fajukból kiselejtezni.

Nagyon jellemző példa a jegenyefa arra, hogy mennyire változik a növény a bujtással való szaporítás által. Azok a büszke jegenyesorok, amelyek még csak félszázaddal ezelőtt is Németország minden részében láthatók voltak, már rég nincsenek és a most már csak szórványosan látható példányok színre rossz benyomást tesznek: a szép, üde lombzat helyett, amely a remek növesű fát borította, most már csak száraz, vagy hiányosan borított ágakat látni, melyek mint száraz cirok seprű meredeznek az ég felé. Mindegy az, hogy hol áll a fa: száraz magaslaton, nedves berekben, vagy kavicsgödör fölött, egyformán beteges az, anélkül, hogy kinézése után bajának okát meglehetne állapítani és ismeretesokra vissza lehetne vezetni, mint talajkimerülésre vagy feregpusztításra.

Ezt Ochsenius arra vezeti vissza, hogy Németország minden jegenyéje egyetlenegy him példánytól származik, amely mintegy 120 évvel ennekelőtte Keletről származik be és a Wörlitzi parkban lett elültetve. Németország minden jegenyéje erről az egyetlen fáról lett és pedig csak bujtás által, mert köztudomású, hogy ennek a fának a bujtásai nagyon könnyen erednek. Önként következik, hogy Németország minden fája him és így magról nőtt fa, nőnemű fa hiányán nem is létezhetik. A jegenyefák hazájában, Krimben, Keleten és a Himalajában sem kimerülést, sem elfajulást nem észlelhetünk, lévén ott mindkét nembeli fa és a tovább tenyésztés csak magvak útján történik.

A bujtás útján való kizárólagos szaporítás természetellenes szaporítási mód, amely tartós eredményt nem tud felmutatni, mert mindenütt, ahol folytatólagos és rendszeresen üzőtt mesterséges tenyésztést szemmel tudunk kísérni: a már letező, vagy feltétlenül bekövetkező életkimerülés biztos jeleit minden biztonnal észrevehetjük. Igaz ugyan, hogy a kertészet művészete a bujtások általi szaporítással a legmesszebb menő igényeket is kielégíti, mindazonáltal — Witttel egyetértve — nem hihető, hogy ilyen módon a növények szaporítása és tenyésztése egész a végtelenségig folytatható. Minden magból lett növénynek, mint minden életnek határai vannak, melyek hetek, hónapok, évek, sőt még századok és évezredek után is megállapíthatók, mint a tölgynél, ciprusnál és uszafánál. Ha már most sok növény, amelyeknek a magasabb fokú állatok azon sajátja jut osztályrészül, hogy egyes részeik az anyanövénytől elszakadva és kedvező körülmények közé jutva, tovább fejlődhetnek, külső látszatra az anyanövényhez hasonló növényre növe ki magukat, úgy a valóságban mégis kétséges marad az, hogy két ilyen képződményben tényleg két önálló és életképes növényt látunk-e? Sokkal helyesebb, ha azt nézzük, hogy az ilyen bujtás, vagy ojtás által előállt új növény az anyanövény egy része marad, melyből vétetett és, hogy néki rendes és egyforma körülmények között ugyanaz az élethatár szabott meg, mint a törzsnövénynek. Ha helyes ez a feltevés, úgy minden bujtás, ojtásból előállott új növény körülbelül annyi idő múlva pusztul el, amennyi idő múlva a törzsnövény természetes kimerülés folytán bekövetkező halála várható.

Ami a növénytenyésztést illeti, köztudomású, hogy évtizedekkel ezelőtt még kedvelt

és becsült rózsafajok voltak, amelyek ma már sehol sincsenek. Nehéz ugyan itt annak eldöntése, vajjon csakugyan kiveszték-e e fajok, vagy csak a divat áldozatai lettek-e? Azaz, hogy e rózsák kipusztulása természetes kimerülésből ered-e, vagy az emberi szeszély roppant ingadozásaira vezethető-e vissza. Másképp áll azonban a dolog a kedvelt „La France” rózsánál, mely még most is nagyon keresett és becsült és mégis kipusztuló félben van, mert a kertészek és tenyésztők nem képesek többé előállítani és tenyészteni. Dacára a szorgos gondozásnak, e rózsza nem akar tovább tenyészni, folyton beteges és kihál, míg a vele szoros rokonságban lévő más rózsák tökéletesen egészségesek. Ezen kedvezőtlen jelenséget szeretik az u. n. La France betegségre visszavezetni; ez azonban nem más, mint e rózsának, amely rózsáink legöregebbje, a természetes végegyengülése. A különös terjesztési mód következményeképp a világ minden La France rózsáját összeségükben mint egyetlenegy nagy rózsátot képzelhetjük, amely abból a szemzésből eredt, amely az első ilyen közkedvelt rózsát megteremtette és amely minden példányában el kell, hogy pusztuljon, ha természetes élethatára el lesz érve, ami úgy látszik, már most bekövetkezett, dacára, hogy ez a saját nemében páratlan rózsza csak 1868-ban került forgalomba.

Hasonló jelenségeket mutat a szőlő is, amely a legtöbb szőlőgazdaságban már ösidők óta csak bujtásokkal van tenyésztve vagy pedig indákkal, melyek gyökeret vernek még mielőtt a tőkétől el lennének választva. Hogy ily körülmények között sok helyütt tökekimérés észlelhető és a töke ellenségei a gyöngé növényen oly elrettentő eredménnyel tudják pusztító munkájukat végezni: alig csodálható. A régibb szőlőfajok mind kitartóbbak és szívósabbak.

Hasonló példákat mutatnak a régibb bürgonyafajok is, melyek tenyésztése gumók által, tehát ugyancsak mesterséges úton történik. Köztudomású dolog, hogy a mi krumplink fűvészkertből került ki, ahová Clausius botanikus, aki Spanyolországból és Itáliából kapta, Flandriába telepítette. Alapjában véve tehát a mi krumplink egyetlen egy gumótól ered és ennek gyászos következményeit gazdáink panaszaiiban látjuk, hogy az egyes fajok roppant rövid idő alatt pusztulnak el. Ugyanez áll a hagymás növényekre, különösen a virág-hagymákra.

A gyümölcsstenyésztésnél a mesterséges tenyésztés és nemesítés különböző fajtái ugyancsak ojtás, szemzés átb. által történnek. Az eredmény itt is szomorú. Így van ez az Észak-Németországban annyira elterjedt és kedvelt gravensteini almával is, amely szintén nem ellentálló már. Hasonló példákat akárhányat ad Németország minden része, úgy a régibb fajoknál, melyek inkább csak helyi elterjedésnek örvendenek, mint például a kopertsch-i körte a lobozizi vidéken, amely sokat szolgált a cseh gyümölcs dicsőségének és valamikor hajóderék számra Németországba lett szállítva. már régóta hallszik a panasz, hogy ez a körte-faj nem sikerül többé: rajta is látszik már a végkimerülés

Nyilván a mesterségesen tenyésztett organismusoknál tapasztalt eme tünetnyek egy általános élettani törvény igazolói. Mert még ha az alsóbbrendű állatoknál is megfigyeljük a szemzés és bujtáshoz hasonló elosztás általi tenyésztést, úgy ez a módja a tenyésztésnek ott sem folytatható a végleteig, hanem eljön az az időpont, ahol a párosítás a fajfenntartás miatt szükségesnek mu-

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér !!!

tatkozik. És ez nagyon figyelemreméltó körülmény, mert megtanít bennünket arra, hogy a csiraképződéshez csak természetes életfolyamat juttat és, hogy minden későbbi mesterkedés dacára a tulajdonképpeni életkor minden lénynél attól az időponttól számít, amidőn az egy őscsira folytán megszületett és tart addig a pillanatig, amíg a születésekor kapott impulusból benne tart. azaz míg végkimerülés folytán el nem vész.

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

XXI.

A második főosztály első csoportjában a tenyész bikák voltak felállítva és pedig: 11 három éven felüli, 28 darab 2-3 éves és 27 darab 1-2 éves magyar-erdélyi tenyész bikát számlálhattunk ebben a csoportban, melyből szépen visszatükröződött a régi-, az újabb- és a legújabb tenyészirány.

A stagnálás sehol sem lehet hosszas, változni kell mindennek vagy jobbra vagy rosszabbra. A gazdaságban éppen úgy, mint az ipar terén, ami a multkor még jó volt, ma már nem fizetik vagy egyáltalán nem is keresik. Így vagyunk nagyjából szarvasmarhatenyésztésünkkel is. Változatos klímánk, kitűnő legelőink és szénafüveink nagyon alkalmasak arra, hogy jó igavonó fehérmarhánk kitűnően edzett és erős, munkában is kitartó állattá fejlődjen. Ez nagyon becses tulajdonság, melyet eddig jól megfizettek. Csak az a bökkenő, hogy amíg egy magyar ökör oda fejlődik, hogy a jármot minden aggodalom nélkül tehessük a nyakára, kerek öt esztendő telik el. Nagy idő ez a mostani világban, mikor minden üzletembernek, tehát a jó gazdának is az a törekvése, hogy a befektetett tőke minél gyorsabban forduljon, mert a gőznek és villamosságnak korszakában, nem mindenki bírja öt esztendeig türelemmel várni azt a kevés hasznot, melyhez a mi fehérmarhánk felnövelés után esetleg juthat.

No meg az idők folyamán sok más egyéb is megváltozott. A legelők és kaszálók fogytak, a mesterséges takarmánnyal bevetett területek pedig lassanként gyarapodnak; hely-lyel-közref a tejet és terményeit jól lehet értékesíteni; a húsarak az utolsó tíz év alatt permanenter emelkedtek és minden jel arra mutat, hogy a régi alacsony húsarak többé vissza nem jönnek.

A gazda nem tehet ezek ellen, hiszen mindez jön magától és terjed ellenállhatatlanul, mert mindennek fejlődni és változni kell. Ezt teszi a gazda is. Alkalmazkodik az idők követelményeihez. Az egyiknek gyorsabban fejlődő állat kell, hogy a tőke egymásután növekedjen; a másoknak bő tejű tehén kell, hogy a ma föletetett takarmány holnapig pénzé váljon. És ez így megy láncolatosan, egyiknek egy kell, másoknak más.

A kinek elegendő tőkéje van, készen szerzi be a neki alkalmas fajtaikat. Ezért kezdődött meg az idegen fajta behozatala és azért folytattatik még ma is, mert a ki most nem bírja a maga erejéből, megsegíti az állam és

hamarosan hozzájut a gyorsan fejlődő, könnyen hizó és jó tejelő fajtahoz.

Ámde ez sem elégíthet ki mindenkit. A kipróbált régi jó anyagot nem dobhatjuk ki a szemétdombra a nélkül, hogy meg ne próbálnánk: hátha lehet belőle valamit faragni? És így történt. Mint mikor a kertész kezdi nyesegetni csemetéinek ágait, úgy kezdődött a mi szürke marhánk eredeti hibáinak lenyesegetése is. Az egyik helyen kezdetét vette az alakulási hibák kiküszöbölése, a másikon a testi tömeg nevelése, a harmadikon a hizékonyság fokozása, a fejlődés gyorsítása és az utóbbi időben gyakran szóba került a tejelő-képesség fokozásának kérdése is.

Akár igaz meggyőződésből a siker iránt, akár pedig csak kísérletképpen folynak ezek a dolgok, nekünk egyformán becsesek, mert a tenyésztőt olyan térre vezetik, ahol nagy feladatok várnak rá, melyeknek sikeres megoldásához első sorban is gyakorlati tapasztalatok szükségesek.

Most a dolog kezdetén, főképpen a fiatal bikáknál észlelhetők, még a fent érintett változások, melyekről az egyes csoportok ismeretetésénél még megemlékezünk.

A három éven felüli tenyész bikákról nincsen sok mondani való, ezek még a régi gárda legényei s csak némelyikén vehető észre bizonyos irányzat kezdete. Absolut becsű állat ebben az osztályban nem volt, tehát az első díjat nem adta ki a jury. A második díj — 150 frc — nyerte Sperker F. lett 5. sz. alatt kiállított 3½ éves bikájáért. Ez a bika már egyik jellegzetes példány annak a gyorsabban fejlődő és nagyobb testi tömeggel bíró kis törzsnek, mely Sperker tenyésztői ügyességének köszöni léteét. Kiváncsian várjuk, hogy hova fejleszti tulajdonosa és tenyésztője ezt a törzset, mely a mi szemeink előtt eddig még nem öltött állandó alakot. A harmadik díj Barcsay D. bikájának lett odaitelve. A Barcsay D. kicsiny tenyészete nem ismeretlen előttünk. A most díjazott 10. számú bika is jellegzetes, jól fejlődött, kitűnő állat, melynél, ha a nyak felső vonalán kissé kevesebb teher és feszesebben fekvő bőr lenne, szónélkül az első helyre kerülhetett volna.

Ennél a csoportnál az első és negyedik aranydíj, valamint a pénzdíjak nem lettek kiadva.

A két és három éves bikák csoportja már sokkal változatosabb és tekintélyesebb volt. Az első díj — 150 frc — a rom. kath. status radnóthi uradalmából kiállított 2½ éves bikának ítélte. Ebben a gulyában a fiatal állatok fejlődése igen jó, a testalakulások szabályossága ellen sem lehet kifogást tenni; emlékeztünk szerint, régebbi kiállításainkon egészen más fejalakulásokkal bírtak a radnóthi bikák. Nem sajnáljuk annak a fejalaknak elmosódását és készségesen elismerjük, hogy a most látott fejalakulások sokkal közelebb állanak a magyar erdélyi bika eredeti és korrekt fejalakulásához, mint a régié; a test is, mintha valamivel tömöttebb és az ágyék rövidebb lenne; ami összeségében haladást jelent.

A második díjjal — 100 frc — gr. Wass A. 2½ éves bikája lett kitüntetve; a harmadik díjat — 50 frc — pedig br. P. Horváth K. 2 éves és 9 hónapos bikája nyerte el. Az első

első pénzdíjat — 50 frc — Szász Ferenc 2½ éves bikájáért; a másodikat — 25 frc — Pál György 2½ éves bikájáért kapta meg. A harmadik pénzdíj nem volt kiadható.

Ebben a csoportban láttuk a mezőhegyesi áll. ménésbirtok törzsgulyáiból hozott 2 éves és 8 hónapos bikákat is. Ez a nyolc darabból álló csoport igazán meglepően szép volt s habár az erdélyrészi gazdák egyrésze bizonyos előítélettel nézi az alföldi sikságról származott bikát: ezekben mégis csak gyönyörködött. Az előítélet különben valósággal meg van; hogy honnan ered és mikor mi okon kezdődött, azt ma már alig lehetne kifürkészni és pedig annál kevésbé, mert hiszen jobb nevű gulyáinkban és nemesebb tenyészeteinkben mindennél nagy szerep jutott és nagy szerepe van még ma is a Mezőhegyesről származott bikáknak. Rávezetnek a nyomok és egyben azt is mutatják, hogy ott, ahol már régen nem nyultak ehhez a vérhez, bizonyos elmaradottság látszik. A fejlődés gyengébb, a forma elmosódott, mig ott, ahol bár csak indirect úton is tért engedtek az alkalmas alföldi bikáknak, jobb lábón áll a gulya.

Külön megemlítem a báró Petrichevich Horváth Kálmán 2 éves és 10 hónapos bikáját, melynek nagyanyja és apja a Lázár-féle sármási gulyából való volt. Az úgynevezett sármási, helyesebben: Teleky-féle gulya pedig tudvalevőleg egy forrásból ered a mezőhegyesi gulyával, csak hogy idők folytán más izlés, más szakértelem és még egyéb külső befolyások mellett, más irányban fejlődött ez a gulya. A kiállított bika egészen véve tisztán tükörözi vissza a sármási gulya jellegét és olyanak mutatja azt, a milyen 8-10 évvel ezelőtt volt. Akkoriban 18-20 drb. 2-3 éves bikát láttam ott eladásra felállítva, a melyek vonásról-vonásra hasonlítottak ehhez. Miután pedig mindig a sármási gulyát hallottam olyannak, mely az erdélyi részeken kedvelt alakulásokat leginkább egyesíti magában, talán nem járok rossz nyomon, ha az állatra rámondom, hogy ez a régi tiszta erdélyi szürke marha formáját mutatja. A Mezőségeen a községi bikák nagy részénél ma is ezt az alakot látjuk.

És ha közelebről tekintjük ezeket az állatokat, igen sok előnyös átalakulást találunk náluk. Így különösen feltűnik a testtel arányban álló rövid, de kissé száraz fej, széles homlok, szélesen induló szürke csakószarvak, sötét gyűrűvel körített nagy szemek, rövid jól izmolt széles nyak, vastos, de nem zsiros járomél, mely jól kidomborodó íveltseggel folytatódik a hosszú és tömötten izmolt marba. A hát, ágyék- és keresztáj rövid és széles; a far kissé lejtős, de jól izmolt és telt koncban végződik, mely alatt erős, széles csánk és jó vastos szárcsont van. A m-ly és dongás melikast nem fedi vastag zsirpárna, hanem a hosszú és jól izmolt lapocka feszesen hozzásimul és szilárdan hozzá kötött. Lebonyeltség, csontozat és a végtagok állása jó, de a mi mai felfogásunk szerint az egész állatnak az a nagy hibája, hogy későre fejlődik és majd csak öt éves korában lesz belőle számottevő állat, mikor az általunk ma kedvelt bikák már jórészt megtették kötelességüket és a bécsi vágóhidra készülnek.

AGRARIA

magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicza mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított azél-ekfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönyeim: „Agraria” Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1238

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjük árjegyzékot mivel ez az összes talajművelő-gepeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány. Felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Még nem dönthető el, hogy ez a lassú fejlődés ott, ahol kitartó jó igás marhát akarunk tenyészteni, hiba-e, avagy éppen a siker biztosítéka. Látunk jeleket azokon a helyeken, hol a gyorsabb és jobb fejlődés tekintetében már jól előre haladtak, amelyek nekünk nem tetszenek. Ilyen jel az is, hogy a 4 éves tulok a legelőről terhelt, túlzsiros nyakkal, a vágóhidra kerülnek. Ennyire vinni a dolgot, természetesen nem tanácsos.

A gróf Wass Albert régi jóhírű gulyájából a 18. szám alatti 2½ éves, valamint az 50. szám alatti 1 éves és 7 hónapos bikákat mutatjuk be. — Ez a gulya már közvetlenebbül merített a mezőhegyesi és más jónevű alföldi gulyákból. A növendék-bikák egy, a Schaumburg-Lippe-féle gulyából származott apától erednek és nézetünk szerint úgy fejlődésüket, mint korrektek testalakulásukat tekintve elmondhatjuk, hogy tenyésztőjük a haladás útján a határt nem lépte túl és azon kettős célt, melyre eddig az erdélyi szürkemarha tenyésztésénél törekedtünk, t. i., hogy jó igás és a hizláló takarmányt jól értékesítő állatokat tenyészünk: szerencsésen és lehetőleg magas fokban elérte. Így, ahogy ma áll ez a gulya, nagyon értékes és az lenne legfőbb óhajtatásunk, hogy itt, az elért arany középúton megmaradjon.

A mezőhegyi gazdaságban, hol a gr. Wass-féle gulya és ménes van, minden állat az utolsó csirkéig házi növelés, tehát a kiállításra bemutatott ökrök is a gulyából származtak. Hogy mint igás marha 6–8 évig mennyit dolgozik egy ilyen pár ökrök, azt látni kell, hogy elhiessük; mikor aztán selejtelve jászolra kerül, 4–5 hónapos gazdasági hizlálás után páronként 14–16 mmáza súlyljal jön forgalomra és kitűnő ízletes húst ad.

Ilyen irányban fejlődő gulya az erdélyi részeken több van, sőt minden túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy nevesebb gulyáink kivétel nélkül ilyen irány felé haladnak. Örömmel vesszünk tudomást erről, de egyszersmind konstatáljuk, hogy mindezen gulyáknak eredete és fejlődése a Csáky, Almássy és mezőhegyesi gulyákra vezethető vissza.

Tekintettel erre, örömmel szolgál, hogy a Mezőhegyesről kiállított nyolc darab 2–1¼ éves bikák legderekabb példányát, a 25. szám alatt leírt „Rákócit“ bemutatjuk. Ennek a bikának gyönyörűen alakult részei valóban mintául szolgálhatnak nekünk és valljuk be, hogy ehhez fogható állat nálunk igen kevés terem. — Hiányokat pereze ennél is fedezhetünk fel. Némelyek túlzsirosnak, terheltnek találták a nyakát, másoknak nem tetszett a vastag vöröses szarv; a harmadik úgy találta, hogy a fej és nyak nem darvas, a szemek körül nincsen fekete gyűrű és a homlokot nem fedi dúsan göndörödő szőr, mint például a 24. számú „Attila“ nevű bikáját, melyet Kolozsvár városra szerzett meg. No de ezek már csak szórszál hasogatások; a fő itt az, hogy azokat a testarányokat, melyekkel ez az állat bír, igyekezzünk mi gulyáinkban és növendék bikáinknál elérni; ha aztán tenyésztői hírnevünkre adunk valamit, intézzük úgy tenyésztésünk sorsát, hogy ami ezen a bikán kifogásolható, az kezeink alatt tűnjék el.

Áttérve az 1–2 éves bikák csoportjának bemutatására, meg kell emlékeznem azon tenyészirányról is, mely szembenézőbben csak mostanában domborodott ki. Ezt az irányt legtöbb sikerrel Sperker F. kultiválja, de úgy vettük észre, hogy Udvarhely és Marostordamegyékben sok hive van már ennek az iránynak. És hogy a jury-ben részt vett tenyésztők sem idegenkednek tőle, ennek elég bizonyítéka

az, hogy a Sperker F. által ebben a csoportban kiállított három bika közül egyik az első — 150 frc, — másik a második — 100 frc — aranydíjat, a harmadik pedig dicsérő oklevélet nyert. A harmadik aranydíj — 50 frc — a Barcsay D. 62. számú bikájának ítélte oda. Az első pénzdíjat — 50 frc — Hadházi József kapta 63. sz. bikájáért. A második és harmadik pénzdíj nem volt kiadható.

A Lészay Ferenc-féle külön díj — 60 frc — a Fekete Bogdár 47. számú 1 éves 4 hónapos bikájának ítélte oda, mely a Sperker-féle iránynak minta példánya. Csak a színét kellene ennek az állatnak kissé darvassá tenni és bátran be lehetne állítani az Inthaliak közzé. Nem mondaná erre több senki, hogy erdélyi magyar marha. Ez az állat korához mérten igen jól fejlődött, hosszú, hengeres és öblös törzsével a húsállat ideális alakját mutatja, a mi ellen nekünk kifogásunk nem lehet, de az már feltűnő, hogy csutakszerű szarvai oldalt és hátrafelé indulnak. Láttunk ilyen fej és szarvalakulást többet is kiállításunkon, de láttunk más alkalmakkor is, még pedig azzal a tordalékkal, hogy a csutak szarv nem gömbölyű, hanem lapos volt. A fajta jelleg tisztaságáról ennyire megfelelkezni nagy hiba, mely előbb vagy utóbb, de minden esetben megboszúlja magát. A jelleg elbírálása tekintetében pedig éppen nem vagyunk óvatosak, sőt itt csináljuk a legtöbb baklövést és ha ezt bírálgatva szemünkre vetik, bizony-bizony rosszul esik.

Ezek a megjegyzések természetesen csak a tenyészikáknál észlelhető hibákra vonatkoznak és nem érintik a most szóvá tett tenyészirányt; de nem is érinthetik, mert a felett csak örvendenünk lehet, ha tenyésztőink a tenyésztés terén haladást mutatnak fel. A Sperker F. 3 éves 8 hónapos tehene tiszta magyar erdélyi jellegű, jól táplált állat és a borja, melynek fejlettsége valóban ritkítja párját, alakulásait tekintve, szintén jellegzetes; darvas foltjai azonban igen élesen határoztak és a könyök mögött a bőr nem pigmentált.

Bizonyosan lesz alkalmunk megfigyelni, hogy ezek a jelenségek miként mosódnak el.

Gulyabeli tehén 26 darab lett bemutatva, melyek között az első díj gr. Wass A. tehénének ítélte oda. A harmadik aranydíjat — 50 frc. szintén a gr. Wass A. tehene, a második pedig — 100 frc — a Sperker F. 5 éves tehene kapta meg.

A *nemgulyabeli* tehének csoportjában csak hat állat versenyzett és a kitűzött négy díj közül csak a két utolsó volt kiadható.

A *két és három éves üszők* csoportjában a kiállított 10 állat közül az első díj — 70 frc — Deák Ignác üszőjének, a második — 50 frc — a kath. status, a harmadik pedig — 30 frc — Ilyés Viktor üszőjének ítélte oda. Az első és második pénzdíjat — 50 — 25 frc — Gönczi Mihály 100–102 számú üszője kapta meg; a harmadik és negyedik díj nem volt kiadható.

Az *egy és két éves üszők* csoportjában tizennégy állat volt. Az első díj — 50 frc — a Sperker F., a második — 30 frc — a br. Szentkereszty P. üszőjének adatott ki.

Az erdélyi hegyi barna és riska marhák közül a második díj — 30 frc — Kovács Miklósné tehénének jutott. A első díj nem volt kiadható.

Általában a tehének és üszők osztálya, az anyag minőségét tekintve, nem mondható kitűnőnek, de jónak igen.

A tejelő tehének versenye jóval gyengébb volt, mint a hogy remélnünk lehetett. Hat tiszta magyar erdélyi tehén lett versenyre be-

jelentve, melyek közül első díjat — 100 frc — özv. Gyarmathyné tehene 10–18 kilogramm napi tejhozammal és 9,5% tejföltartalommal vitte el. A második és harmadik díjat — 60–50 frc — a br. Jósika G. tehenei 9,97 napi tejhozammal és 8% tejföltartalommal vitték el.

Tekintettel arra, hogy a versenyre bocsátott tehének minden előkészítés nélkül egészen véletlenül választottak ki, a tejelési eredményt figyelemre méltónak tartjuk.

Végül szóljunk még néhány szót a bivalak osztályáról is. Eddig még nem tapasztaltuk, hogy a bivalak tenyésztése akár itt, akár ott, valami különös gondozásban részesülne, de azt már sok helyen volt alkalmunk észlelni, hogy a bivaly-borjúk igazán sanyarogva nőnek fel. Ennek tudatában jól esett meggyőződnünk, hogy a kiállításra bemutatott 14 bival, úgy fejlődését, mint test alakulásait tekintve, jól kiállta a bírálatot.

A bikák csoportjában az első második díjat — 100 - 80 frc — a gr. Bánffy Gy. bikái vitték el.

A tehének és üszők csoportjában az első díj — 100 frc — a Barcsay D. 6 számú, a második — 80 frc — a Hegyeli Endre 9 számú tehének, a harmadik — 50 frc — a Sperker F. 11 üszőjének, a bikák csoportjából fenmaradt 60 frank pedig a gr. Bánffy Gy. üszőjének ítélte oda.

*

Ezek után a szakosztály 1895-ik évi tevékenységéről meg kell még említenem, hogy közgyűlését november hó 13-án tartotta meg, melyen örömmel vette tudomásul Dr. Darányi Ignácnak földmívelésügyi miniszterre történt kinevezését és ezzel együtt azt a hírt, hogy Ő nagyméltósága már működése első napjaiban magáévá tevén az E. G. E. által a fogarasi ménes felosztása tárgyában tett felterjesztését és elhatározta annak további fenntartását, illetőleg újjászervezését.

Egyben tudomásul vette a közgyűlés a tartalmas titkári jelentést, melyben tömören vázoltatott a szakosztály évi működése és annak eredményei.

Egészben véve az előző két év alatt kissé összebonyolódott helyzet az évfolyamán sokat tisztult. A leégett kiállítási helyiség kormánysegéllyel felépített, a fogarasi ménes felosztásának terve elvetett és a tordai bika-telepnek Kolozsra leendő áthelyezésére is megígértették.

A lehangoló borus fellegek tehát foszladozni kezűtek és egy jobb jövő képe derengett.

(Folytatjuk.)

JOGI TANÁCSADÓ.

A szolgálatadó cseléde és a gazdatiszt.

Egy érdekes, mondhatjuk elvi jelentőségű kérdéssel foglalkozott a kir. Curia nem réghiben egy konkrét perből kifolyólag s ítéletében a gazda és gazdatiszt között fennálló kölcsönös jogviszony tekintetében a következő elvi kijelentést tette:

A gazdatiszt a szolgálati viszonyban megállapított javadalmazáson felül, egyéb anyagi előnyre jogszerű igényt nem tarthat, következően szolgálatadó által fizetett cselédnek munkacsejéjét rendes foglalatosságától elvonni és saját céljaira állandóan felhasználni nem jogosult és ha amennyiben azt jogellenesen mégis felhasználja, annak a munkának az értékével, a melyet a szolgálatadótól ezáltal elvont, azt megkárosítja, következően a szolgálatadó azt az összeget, amit a tőle elvont munkára a cseléd

70-80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

Szőlők rigolozását gözekekével

A gözeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakkó, Czelná, Sárd szőlőhegyeiben.

bérében és járandóságaiban fizetett, a kárt okozó gazdatisztól jogszerűen visszakövetelheti.

Erdemesnek tartottuk a kir. Curiának felfogását ebben a mindenestre gyakorlati kérdésben ezekben ismertetni, hisz minálunk is mindennapos dolog, hogy sok, a gazda által fizetett cseléd inkább az alkalmazott szolgálatára áll, semmint a gazdaságban foglalkozik.

(P)

EGYLETI ÉLET.

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület alapszabályszerű II. rendes évi közgyűlését 1904. március 27-én délelőtt 11 órakor fogja Kolozsvárt az Erdélyi Gazdasági Egyesület üléstermében (Petőfi-utca 7. sz. I. em) megtartani, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A választmány jelentése az egyesület 1903. évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egyesület 1903. évi zárszámadásáról.
4. Az 1904. évi költségelőirányzat megállapítása.
5. Indítványok.

Az elnökség.

VEGYES KÖZLEMENYEK.

Német agráriusok állatkivitelük ellen.

A „Vossische Zeitung“ állítólag megbízható helyről vett értesülés alapján azt írta, hogy az osztrák-magyar kormány a Németországgal kötendő kereskedelmi szerződésnél az az álláspontja és törekvése, hogy a német állatvámok mérsékeltesse és kedvezőbb állategészségügyi egyezmény kötéssék, mert a ma főnálló egyezmény nem szolgálja eléggé az osztrák-magyar kivitel.

A német agráriusok, a Bund der Landwirte hivatalos lapja, a *Deutsche Tageszeitung* a „V. Z.“-nak ezen híréhez aztán megteszi a maga mérges, ellenünk irányuló megjegyzéseit, amelyek során utal arra, hogy 1892. óta többször történt az, hogy Ausztria Magyarországból bevitt állatok járványokat hurcoltak be, továbbá arra is, hogy az állategészségügyi egyezmény életbeléptekor 1893-ban 38,395 darab állat volt csak a bevitel, 1903-ban pedig 267,700, — tehát az állategészségügyi konvenció nem állja útját a kivitelnek. A német agráriusok lapja azután a következőket mondja: Elvárjuk, hogy a gabonára megállapított elégtelen (?) minimálvámok következtében legalább az állattenyésztés terén egyetlen országnak sem tesszünk engedményeket. Azt hisszük, hogy osztrák (Ebbe ők mindig magyart is értenek! Szerk.) agrárius elvtársaink legjogosabb érdekeiket nem azzal igyekezhetnének a legjobban előmozdítani, hogy a Németországba való kivitel akarják megkönnyíteni, hanem azzal, hogy állattenyésztésüket a déli országok behozatalától óvják meg. Mert statisztika által bizonyított tény az, hogy azért az állatmennyiségért, a melyet Ausztria nyugatra Németországba visz ki, kénytelen déli és délkeleti szomszédaitól állatokat behozni. Ha az osztrák agráriusoknak sikerül új vámtarifájuk által ezt a behozatalt elvágni, akkor ez által kedvezőbb állatáralakulást sokkal inkább elérhetnek, mint ha a szerb és román behozatal által az árak még Németországban is megromtatnak. Tehát a kiviteli rés támogatása helyett az osztrák agráriusok igyekezzenek inkább a behozatali részt szűkíteni, mert különben onnan több tódul be, mint a mennyit kifelé tudnak kilökní.

Hát a *Deutsche Tageszeitung* nem ad éppen rossz tanácsot, mikor a behozatali állatvámoknak fölemelésére biztat. Köszönjük, ezt tudtuk magunktól is és ez meg is történt az új vámtarifatervezetben. De alaposan téved, mikor azt állítja, hogy a magyar-osztrák vámterület csak a szerb és román behozatal által és miatt visz ki Németországba állatokat és azért a magyar kormány is, az osztrák kormány is minden erejével arra kell törekednie, hogy az óriási magas német állatvámok lejjebb szállíttassanak, lehető kedvező állategészségügyi egyezmény kötéssék; de ugyanakkor fölemelt állatvámokkal és szigorú állategészségügyi intézkedésekkel védekezzenek a balkáni állatoknak és állatbetegségeknek nagymértékű behurcolása ellen.

— **Kinevezések és megbízások.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter a mezőgazdasági termények, termékek és czikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. XLVI. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 38286/896. számú rendelet 16. §-a értelmében szervezett állandó felülbíró tanács elnökévé *Rapaics Radó* miniszteri tanácsost kinevezte. Kinevezte továbbá dr. *Fáy Gyula* miniszteri titkári címmel felruházott segédtitkár miniszteri titkárrá. *Marosi Ödön* nagybirtokost, Marosvásárhely sz. kir. város közigazgatási bizottságába közigazdasági előadóvá és *Asztalos Gábor* torockói lakost, Torda-Aranyos vármegye torockói járásra nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Értekezlet a hadseregellátás ügyében.** Folyó hó 14-én és 15-én a földmivelésügyi miniszteriumban értekezlet volt a hadsereg terménybeli szükségletének ellátása ügyében *Makfalvy Géza* államtitkár elnökle alatt. Az értekezlet felölelte a hadseregellátás minden részletét és különösen az árszabás megállapítása, a termelőknek biztosítandó előnyök, a termelési bizonyítványok, és a szövetkezeteknek a hadseregellátásban való részvétele voltak azok a pontok, melyek hosszas és beható vita után kellő világításba helyeztetek az értekezlet előtt. A földmivelésügyi miniszteriumból az elnöklő államtitkáron kívül *Tervey Imre* és *Nagy Gábor* min. tanácsosok, dr. *Szomjas Lajos* és *Ferdinándy Géza* miniszteri titkárok és *Bartók Géza* állatteny. felügyelő, mint előadó vettek részt az értekezleten. A közös hadsereget *Fekelfalussy* altábornagy, a honvédséget *Pap Béla* tábornok képviselték. Az E. G. E. képviselőben *gr. Wass Béla* és *Éber Ernő* vettek részt az értekezleten. Több gazdasági egyesület és kereskedelmi kamara is képviselve volt. Az értekezlet elhatározta, hogy az értekezlet anyagának földmiv. előadó előtt nyilvános pertraktálásának nincs helye.

— **Meghívó.** A Kolozsvári Gazdasági Egyesület folyó évi rendes közgyűlését 1904. március hó 25-én délután 3 órakor tartja meg az egyesület hivatalos helyiségében, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés a múlt évről, tervezet ez évre.
3. Pénztári jelentés felülvizsgálása, felmentvény megadása.
4. Folyó évi költségvetés.
5. Indítványok.
6. a) Titkárválasztás.
b) 4 földbirtokos választmányi tag választása.
7. 3 számadásvizsgáló bizottsági tag választása.

A kolozsvári gazdasági egyesület választmányának 1904. márc. hó 8-án tartott üléséből.

I. *Jesay J.* s. k., elnök. Dr. *F. Nyerges Zs.* s. k., titkár.

— **Fölvívás.** Az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnöksége fölvívja hazarészünk azon állattenyésztő gazdáit, akik az erdélyi-magyar szarvasmarha ügyében a nagym. földmivelésügyi miniszter elé járulandó *küldöttségben* részt szándékoznak venni, hogy lehető rövid időn belül ezen szándékukat szíveskedjenek bejelenteni.

— **Arankamentes heremag.** A magyar vörösheremag ellen az utóbbi időben a külföldről napról-napra több panasz hallatszik; szőlő pedig a hajsza a herékben igen gyakori és legveszedelmesebb gyommag, az ugynevezett *disznóaranka* (*Cuscuta racemosa*) ellen. Még néhány évvel ezelőtt a magyar és különösen az erdélyvidéki vöröshere oly nagy kelendőségű volt a külföldön, hogy cseh, morva, galiczai, stájer és főleg németországi kereskedők a szezonban valósággal ellepték a heremag magyar eladó középpontjait, hogy nagyszemű és tűzesszínű árunkból, a melyet különösen azért kedveltek a külföldön, mert a francia és az amerikai maggal szemben teljesen arankamentes volt, minél nagyobb mennyiségben vásárolhassanak. Sajnos, gazdaközösségünk nembánomsága nagy veszedelemmel fenyegeti ezt a fényesen jövedelmező kiviteli águnkat. Az aranka, ez a veszedelmes gyommag ugyanis az utóbbi időben oly annyira gyakori a magyar heréfélében, hogy még a megvizsgáló állomásainknak is igen sűrűn kellett a kért zárolást megtagadni, mert az olmozás céljából bemutatott magot tüzetesebb vizsgálatnál mind arankával fertőzöttnek találták. Egy hamburgi jelentés szerint a németországi magkereskedők már is a német kormányhoz készülnek fordulni, hogy arankás heremagvak bevitelét szigorú büntetéssel tegye lehetetlenné.

— **A Gazdák Biztosító Szövetkezetének szolnoki kerületi választmánya** múlt hó 21-én tartotta meg dr. Almásy Imre gróf elnökle alatt tavaszi gyűlését. Az elnök megnyitó beszédében meleg hangon és megelégedéssel emlékszik meg a „Gazdák Biztosító Szövetkezetének“ múlt üzletévi eredményéről s a szervezés megyezerte való sikeres kereszttüveléről s ezzel kapcsolatban a nagyobb arányú térfoglalás szempontjából Szolnokon a Gazdasági Egyesület vezetése alatt egy kötvénykiállítási joggal felruházott vezérképviselő felállítását tartja szükségesnek. Többek e tárgyban való hozzászólása, majd az ügyrend 12. §-a értelmében előterjesztett javaslatok megvalósítása után az ülést az elnök azzal zárta be, hogy egy kötvénykiállítási joggal felruházott vezérképviselő felállítása tárgyában a Gazdák Biztosító Szövetkezeté igazgatóságához felirat intéztessék.

— **Hernyóirtás és gyümölcsfatakarítás.** A gyümölcsfákat pusztító hernyók irtását az 1894. évi XII. t.-c. minden kert- és szőlőtulajdonosnak nemcsak kötelességévé teszi, de annak elmulasztását 100 koronáig terjedhető büntetéssel is sújtja. A törvény végrehajtásáról a közigazgatási hatóságok gondoskodnak, de az irtás foganatosítását és annak az eredményét a földmivelési kormány összes szakközegei is ellenőrzik. Ezért helyénvaló az érdekeltek figyelemztetése, hogy az irtás ideje most március végén jár le s az ellenőrzés ideje április elején kezdődik. Ezen irtást és a fák takarítását ismertető rövid utmutatás ingyen kapható a m. kir. rovarügyi állomáson, Budapesten, II., Oszlop-utca 26. sz. a.

— **Képzett tejmunkások.** A kishéri m. kir. tejmunkás-iskola folyó év április végén záruló tanfolyamának több tanulója alkalmazást keres. Az illetők a vaj- és puhasajtkezelésben jártassággal bírnak s az egyszerű tolatyus rendszerű gőzgép kezelésére képesítő vizsgát is letették. Megkeresések a kishéri m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságához intézendők.

A burgonya tőzsdol árjegyzése. A budapesti ár- és értéktőzsdé tanácsa márc.

cius 16-ára értekezletet hívott egybe, melyen a burgonyának a hivatalos árjegyző lapba való jegyzetése és adásvételére vonatkozó tőzsdeszokás megállapítását tárgyalják. A tőzsde-tanács az illetékes miniszteriumot felkérte, hogy képviseltesék magukat.

A száj- és körömfájás irtása az Egyesült Államokban. Dr. Salmon indítványára és az ő vezetése alatt az északamerikai Egyesült Államokban a ragadós száj- és körömfájás ellen ugyanoly módon járnak el, mint a mely eljárással annak idején a ragadós tüdőlobot irtották ki. A beteg vagy fertőzés gyanújában álló állatokat előzetes becslés után kiirtják, a hullákat ártalmatlanokká teszik, a fertőzött helyiségeket fertőtlenítik. A kiirtott állatok becsértékének 70%-át a kincstár megtéríti. Négy állam 205 fertőzött udvarában 3872 szarvasmarhát, 360 sertést és 229 juhot s kecskét irtottak ki (128,908.57 dollár kártalanítási összeg fejében). Az utolsó kiirtás óta három hónap telt el, úgy, hogy most a járványt teljesen megszüntnek nyilvánították.

— Pef (porcellán-email-festék) mosható, porcellánszerű fal-mázolat. Tejgazdaságokban, sajt- és vajkészítő helyiségekben, folyósók, fürdőszobákban, klozetekben stb. már régen súlyt fektetnek oly falfelületekre, a melyek egyszerű módon tisztántarthatók és ezáltal por, piszok, penész, zsírfoltok eltávolítását teszik lehetővé. — Amint szakkörök kivétel nélkül kedvező ítéletei igazolják, ezen követelményeknek a Lutz-féle Pef (Porcellán-email-festék) felel meg legjobban, mivel ezen festékkel porcellánszerűen kemény, sima és tartós mázolatot nyerünk, a mely mindenkor a legcsekélyebb káros befolyás nélkül vízzel megmosható. Egy ily Pef-mázolat a közönséges olajfestéket úgy a könnyű tisztíthatóság, valamint tartósság és szép külső tekintetében jóval felülmúlja és sehol sem szabadna hiányoznia, a hol mosható felületeket nyerni óhajtanak. Azt hisszük, hogy t. olvasóink érdekeit szolgáljuk, ha ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított festékre különösen figyelmeztetjük. (1036. I.)

A Nagyszebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogköcsönöket ad 2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1243

- A. 1. 10 évi törlesztésre félévenként K. 65.04 f.
 - 2. 20 " " " " K. 41.75 f.
 - 3. 30 " " " " K. 34.79 f.
- legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.

- B. 1. 15 évi törlesztésre félévenként K. 48.52 f.
 - 2. 25 " " " " K. 36.57 f.
 - 3. 35 " " " " K. 32.05 f.
- legkisebb kölcsön 5000 korona.
- C. 1. 30 évi törlesztésre félévenként K. 32.92 f.
 - 2. 40 1/2 évi " " " " K. 29.69 f.
 - 3. 50 évi " " " " K. 28.22 f.
- legkisebb kölcsön 10.000 korona.
- D. 1. 50 évi törlesztésre félévenként K. 26.11 f.
- legkisebb kölcsön 30.000 korona.

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfoiyamodványok az alulírttohoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készségeggel ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányaügynökség. Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

A

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselesége Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2 %-os
Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2 %-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4 1/2 %-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséymkötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Segédszerkesztő:
ÉBER ERNŐ.
AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó
vésnök,
BUDAPEST,
Váci-körút 17. szám.
Ajánlkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.
Mintalapok ingyen.
Vidéki képviselők kerestetnek.
1101.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

Nélkülözhetetlen háztartási cikk

a VIKTORIA-gyalu, mely egymaga pótolja a tők-, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és körítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bármintve, a pénz előleges beklüldésénél.

VIKTORIA-gyalugyár
BUDAPEST, 1233
Nagykorona-utca 11. szám.
Viszon:elárusítók kerestetnek.

Erdélyrészi piaci ártudósítások.

A jelentés		Búza I. rendű	Búza II. rendű	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	Tej 1 liter	Vaj 1 kgr.	Tojás 5 darab	Réti széna q.	Őszi szalma 1 szekér	Tavaszi szalma 1 szekér	Lóhere-mag q-ként	Lucerna-mag q-ként	Tűzifa 1 köbméter	Marha hús 1 kiló	Asztali bor III.	
helye	napja	m é t e r m á z s á n k é n t							k o r o n á k b a n										
Brassó	I. 31.	17-11	17-06	12-68	10-72	10-43	11-36	—14	1-60	—25	5-50	3-40	.	.	.	4-80	1-08	90-—	
Beszterce	II. 28.	17-—	16-—	14-—	.	11-50	13-75	—20	2-—	—40	7-—	3-—	3-—	132-134	134	7-—	—88	80-—	
Dés																			
Dicsőszentmárton	III. 1.	14-20	10-—	9-50	9-50	4-10	5-25	6-—	—88	.	
Fogaras	III. 1.	16-—	15-20	11-40	12-—	8-40	11-50	—16	.	—40	4-—	—80	80-—	
Gyulafehérvár																			
Kézdivásárhely	III. 1.	16-65	16-05	12-25	11-60	10-75	11-90	—16	2-50	—20	4-—	1-50	.	180-200	180	4-50	—80	76-100	
Kolozsvár	III. 17.	17-00	15-60	13-—	.	9-20	11-40	.	.	.	6-80	4-60	.	.	.	6-30	1-28	.	
Marosvásárhely																			
Nagy-Szeben	III. 16.	17-60	17-50	12-86	13-24	11-20	12-10	—18	2-—	—20	3-50	1-50	.	.	.	6-—	120-280	48-60	
Sepsiszentgyörgy																			
Szamosujvár	III. 1.	17-—	16-—	12-—	11-—	9-—	11-—	—24	1-60	—35	8-—	4-—	.	140-160	140	4-40	—80	66-—	
Szász-Sebes	II. 1.	16-—	14-—	13-40	11-—	10-60	11-40	.	.	.	4-—	2-—	.	.	.	5-—	0-96	.	
Szászváros																			
Székelykeresztur	III. 1.	16-30	14-—	12-—	10-60	10-10	11-10	—20	1-50	—25	6-—	2-—	.	.	.	5-—	—82	40-—	
Torda																			
Vajda-Hunyad	III. 1.	16-—	15-—	13-—	.	16-—	11-50	—20	2-—	20-—	.	.	.	90-—	120	.	.	60-80	

Olasz Rizling gyökeres szőlővessző.

1000 drb. 24 korona; legalább 4000 drb. vételnél nagy árengedmény.

Általánosan elvan ismervo, hogy az olasz rizling az egyedüli szőlőfaj, melyben a rendkívüli nagy hozamképesség és kitünő minőség egyesül. Ellentálló sok és különböző szőlőbetegségeknek és hossz-aszasi őszi esőzés esetén a rothadásnak is teljesen ellentáll, — talajban nem válogat. Méltán megérdemli az összes szőlőfajok között azon előnyben való részesítést, hogy minden mások mellett tömeges telepítésre használtassék.

Hogyha nagy és biztos termés czéloztatik, akkor a szőlőtulajdonos csakis az olasz rizlinget fogja az összes fajok között választani. Oltáshoz alkalmas olasz rizling sima vessző e czélra különösen megválogatva, miért is az oltásnál magas százalékot biztosít, ajánlom különösen gazdasági egyesületeknek, vinczellér és pinczeszövetkezeteknek — ezerenként 8 koronáért.

Gyökereztetésre alkalmas olasz Rizling sima vessző ezerenként 4 kor. 50 fill.

Ugyanezsek nagy választékban szállit szőlőoltványokat felelősség mellett, teljesen fajtisztán szokványminőségben olesó árakon 1308

Arjegyzék ingyen! Caspari Frigyes Medgyesen.

Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint

Országos Hirdetési Kalauz.

A kisbirtokosok által

sajátkezüleg, a legnagyobb gondnal, angolnyelven és rafiás eljárással készített kitünő minőségű vagyoniag szavatolt fajtisztá, I-ső rendű miniszteri szokvány-rendeletnek minden tekintetben megfelelő

szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas!

csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak!

Minden nagyhangon hirdető, gyárilag fülesztett, reklamirozott előhajtásos oltást messze felülmúlnak!

Chasselás, muskotály és más legkiválóbb csemegefajokból összeválogatott I-ső rendű **lugasgyűjtemény ára:**

(melyeknek megeredéseért és jóságáért felelőség vállaltatik)

1. kis összeállítás 15 darab 5 kor. — 2. nagy összeállítás 30 drb 10 kor

a) Borfajok:

b) Csemegefajok:

Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökerező fás és zöldolványok ára tavaszi szállításra:

Árak tavaszi szállításra értendőek:

Ezer drb.	200 kor.	Ezer drb.	220—240 kor.
Száz drb.	22 "	Száz drb.	25—30 "
Tíz drb.	2 " 50 fill.	Tíz drb.	3—5 "

Hazai szőlőfajok: — Filoxeramentes:

Szőlőkirály (Delaware)

A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai directtermő, melynek 25—26% os cukor és szokatlanul nagy szesztartalma hora igen jó, hasonló a szomorodni mászláshoz és madérához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására. Gyengébb évbeli termések háziasítására nem lehet eléggé ajánlani. A Delaware francia szigetről 17 évvel ezelőtt, közvetlenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellent álló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s **borok királyának.** A jövő szőlőszet kinmáltan nevezhetjük a cse. Mindenütt megterem úgy a homokon, mint a kötött agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós. szívós zöldhajtása 1—20 hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeivel fogva, **megérdemli, hogy** kertjeinkben, barázdákon, kerítések és házaink fala mellett s minden egyébre nem használható helyeken, mint

szőlőlugas tenyésztessék,

100 drból álló lugas-gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona.

Borkirály! Mintabor 2 korona. (Delaware!)

Ripária portális telepek!

Nagymennyiségű ripária eladás!

Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok! palackokban úgy, mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legutányosabban beszerezhető s kivá atra választélag ellenében bővebb felvilágosítást vagy 1 korona utánvételt mellett **minta bort küld:** 1284

Az Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint Országos Hirdetési Kalauz, Székelyhid. (Biharmegye.)

Épen most jelent meg!

Elkésett levelek. (Briefe die ihn nicht erreichen). Regény levelekben, a 65. eredeti kiadás után fordította Miklós Jenő. Ára remek kiállításban 4.80 kor., fényes diszkötésben 6 korona.

Rovetta, Gerolamo. A Montegu-pör. Regény, fordította Hravovszky Julia. — Ára 120 korona. — A jelenkor legjobb olasz írójának legújabb, igen szép műve.

Vértesi Károly. Éjféli nap országában. Utirajzok Svéd-országból 17 színes képpel vászon diszkötésben 4 kor.

Az előnyösen ismert utazó ezen legújabb műve a legközelebbi benyomásait örökíti meg igen-élvezhető stílusával. 1251

Bakos Sándor. Elektromosság a gyakorlatban a legújabb felfedezésekig (Masconi) 148 ábrával. Ára 5 k., diszkötésben 6.50 kor. Katalogs kívánatra ingyen és bérmentve!

Megrendelhetők:

Szilágyi Béla

könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár 1897. Aranyérem!

Debreczen 1894. Arany oklevél.

Singer Co.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 65. szám. Agrár bank-épület. N.Szeben Vasút-utca 5. sz.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.270.000.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok		254.972.72 "

Összesen: 2,124 972.72 K.

1901. évi fölőslég	90.349.— K.
1902. " " " "	59.782.36 "
1903. " " " "	109.331.78 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

Kertészek, zöldségtermelők figyelmébe!

Székely-Udvarhely városában, hol rendkívül nagy a hivatalnoki kar, sok a kerttel nem bíró kereskedő, iparos, kik zöldségszükségleteiket, mind a piacról szerzik be s zöldségtermeléssel alig foglalkozván valaki, **Maros-Vásárhely messzi vidékéről hozzák a zöldséget: haszonbérbe adó** s azonnal átvehető, a város központján fekvő **nagy kert**, kitünő fekete, mély humus talaj tartalma, kiválóan alkalmas telök: mely az udvaron levő kútból, fekvésénél fogva, **facsatórakon öntöztethető.**

Van 3 szoba, konyha, két nagy és száraz pince, külön földi pince zöldség elhelyezésére, zárt és nyitott színek, azok tisztítására nagyon alkalmas.

A székely kormánybiztoság segélye kieszközölhető a termelők taníttatásával, oktatásával! 1316

Bővebb felvilágosítással, leíró képes ajánlattal

Nagy-solyosi KONCZ ÁRMİN gyógyszerész és nagybirtokos szolgál **SZÉKELY-UDVARHELYTT.**

Cséplőgépek

jókarban tartásához és üzeméhez szükséges gummi pakolások, tömitések, szíjak, ponyvák, olajok és szármok, valamint a cséplőgépeknél a legújabb miniszteri rendelet szerint előírt és összeállított mentőszekrények gyári raktára.

Schottola Ernő

műszaki központi szaküzletében. 1313

Budapest, Andrassy-ut 22.

KASS ANTAL

aranyozó üzlete Deák F.-utca 9. sz.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket, tükörkereteket, Consolokat, szalon-asztalt,

függöny-tartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

*Régi keretek újboli aranyozását jutányos árban készíti el. Továbbá templom-aranyozásokat új oltár készítését, rajz szerint, régi oltárok újboli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal jutányos árban, felelősség**mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, feszületeket, jó tiszta, tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállal.*

Becsés megrendeléseit kérve,

teljes tisztelettel

Kass Antal
aranyozó.

1270

„Grand prix“-vel kitüntetve az 1900. évi párisi világkiállításon.

KWIZDA
korneuburgi
marhatáppora.Étvágygerjesztő szer
LOVAK, SZARVASMARHÁK és JUHOK
részére.

50 év óta alkalmaztatik a legtöbb istállóban étvágy hiánya, rossz emésztés esetén, a tej megjavítására, a tehenek tejszolgalmányának szaporítására.

Ára dobozonként 1.40 kor., féldobozonként 70 fillér

Igazi csak az itt látható védjeggyel.

Ábrákkal ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár:

Kwizda Ferencz Jánoscs. és kir. osztrák-magyar, rom. kir. és bulg. fej. udvari szállító,
kerületi gyógyszerész, KORNEUBURGBAN. Bécs mellett.

1291. II

Kassa Antal
Fotográfiai műintézet
készíti a legjobb minőségű nyomatványhoz
Budapest, VIII. Szentkirályi-utca-13

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,

gőzgép- gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT**GOZGÉPEKET:** fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.**LOKOMOBILOKAT:** kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánal.**GOZKAZÁNOKAT:** forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat.**SZIVATTYUGÉPEKET:** Worthington és más rendszerek.**VIZMŰTELEPEKET** és csatornázásokat.**GOZMALOM** berendezéseket a legújabb kivitelben.**TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET.****TELJES HŰTOTELEPEKET ÉS JÉG-GYÁRAKAT** szabadalm. ammoniak rendszer szerint.**OLAJMALMI** és olajgyártási berendezéseket.**HYDRAULIKUS SAJTOKAT** különböző csövekre.**BORSAJTÓKAT,** emeltyűs, — hidraulikus — vagy motorikus üzemmél.**RÖCK ISTVÁN** gép-kazángyára, vas- és ércöntöde **BUDAPEST.**

1029

Beocsini Cémentgyári Unió

— Redlich, Ohrenstein és Spitzer. —

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:	Iroda:
BEOCSINBAN	BUDAPEST,
Szerémmegye	V. kerület,
Pétevárad mellett.	Alkotmány-utca 10.

— ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG: —

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

— JÓTÁLLÁS: —

A normálnál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozásokra (felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kihirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különfélek.

Tavaszbuza vetőmag eladó.

Kitünő minőségű, bő termésti, rozsdának, megdülésnek az őszi búzánál sokkal ellenállóbb

Ára q-ként 18 kor. Osv. gróf Pejachevich Arthurné mező-őri uradalomban

Posta: Kolozs. Vasút: Virágosvölgy. 1244

Eredeti „Hanna”-Vetőmag-Árpa első utáni termés métermázsája 14 korona, kívánatra mintát bérmentve küld br Kemény Á. A.-Gáldi birtok kezelete u. p. Tövis. 1310

DUNKY FIVÉREK — os. és kir. udvari — Fényképészek,

Mátyás király-tér 10. Gr. Wass házban levő

fényképészeti műtermöket

megnagyobbítva ujonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalom-iskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. VARGA PÁL cimbalomgyártó. 1132

BÉLHURUT

Kitünő gyógyszere a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld 1257

Cornides Károly és Társa. Felka (Szepesmegye). Erdei gyümölcsöket földolgozó telep.

Nemes harczi kanárit (Trute törzs) nappal és világitásnál változatosan éneklőst 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénz visszaadom. Tenyészdém több bel- és külföldi kiállításnál kitüntetve Csomagolás ingyen Ováry József, Rákosliget (saját házban), a kanári tenyésztők egyesületének tiszteletbeli elnöke. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utusítással bérmentve. 1236

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalomban,

u. p. Koncza.

kaphatók leszállított áron Francia perje csomós ebir

Fűmagvak.

Cserháti tanártól meghonosított

ovári tak.-répamag

melyet a magyaróvári szarvasmarhateny-egylet parasztagdái 3 év óta 600 holdon felült területen termelnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságért. Koránérő, fehér, hl.-ként 55 kg. súlyú k.-holdanként 10 év óta 9-15 mm. termelt.

duppai zab

lóbab

pernai lenmag

székely tengeri, korai

királyné tengeri,

legbővebben termő

1902. Budapesten 2 első díj; 1903. szeptember Kolozsvárt

gulyabeli tehenekért és 3 éves bikakért

2 első díj.

Ezen gyorsan fejlődő, edzett hatalmas csoportu 2-3 éves

magyar bikákból

Állandó készlet, árak 500-1500 korona. 1253

1. töltső eladás 1600 koronás bika

Bajor I. angol férj-szabó műtermében KOLOSZVÁRT, Wesselényi Mihály-ú. és Mátyás király-tér sarok, Hintz-ház, hejárát Wesse-lényi-ú. felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetelekből r.-ud.-kivül jutányosan vállalatunk utca-és díszöltönyök, valamint sport, vadász és gazdasági ruhák! 1120

Seitz-féle asbesth-szűrő

mindenféle nagyságban

Seitz-féle motor-szivattyuk,

Seitz-féle kézi-szivattyu,

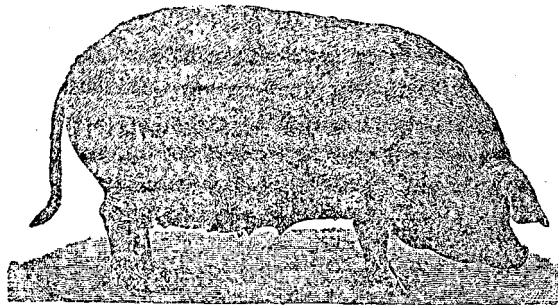
szállít próbára:

SEITZ THEO, BÉCS I., Wollzeile 16.

plinczegazdasági gépgyára.

Telefon szám: 2797. 1281

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

200 darab sertés eladó a

sarmasági uradalomban.

Értekezni lehet:

R. Biró Balázs

urad. intézővel

Sarmaság. 1315

Olajpogácsát

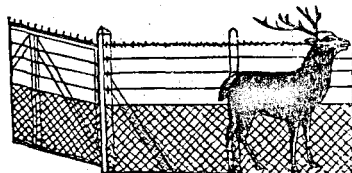
ismert legjobb minőségben ajánl, ugyanott kapható elsőrendű

CHAMPLAIN TAVASZBUZA,

mely buza mennyiségre olyan, mint az ősszel vetett, nem dől, piros és nagy szemű: 50 kgr. 9 kor.

Erczmann Adolf

olajgyár KATONA, Kolozsmegye. 1225

Szebb, tartósabb és olcsóbb, mint a fakerítés az én

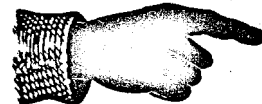
Drótfonat-keritésem

körülkertetésekhez és báromfi-udvarokhoz!

Első erdélyi drótszövőgyár

Haltrich A. Medgyes.

1311

Szőlőoltvány, szőlővessző és saját termésű boreladás.

Eladok nagyváradi szőlőszetemből: SIMA ZÖLD-OLTVÁNYT riparia portalis alanyon fehér bakar, piros bakar, Olasz rizling, Nagy burgundi, Oportó, Carbenet fajokban, csomagolással együtt ezrét 92 koronával, Sauvignon 102 koronával, rupestris alanyon fehér és piros Chasselas 112 koronával számítva.

Hozl sima vesszőt (oltógalynak is) fehér bakar, piros bakar, furnint, szeremi zöld, szilvani, sauvignon, Oportó, Carbenet és Chasselas fajokban — csomagolással ezrenként 7 K. 50 fill. — 9 K. 50 fill. árral.

Saját termésű nagyváradi fehér asztali ó bort 44 korona, újbort 40 korona árban Hlitenként. valamint ménes-györöki saját termésű, Kadarka, Carbenet merlot finom vörös és Sauvignon fehér csemegeborokat, 4 évjáratból palackozva vagy hordóban. Ez utóbbi borok a pozsonyi kiállítás aranyérmét nyertek. — Kaphatók évjárat és minőség szerint Hlitenként 50 frttól 85 frtig.

Molnár Lajos

1301

szőlőbirtokos N.-Várad.

Wegmann Frigyes

Malomépítész és hengerekgyár ZÜRICHBEN.

Vezérigazgató: Jakab István mérnök, Budapest, II., Horvát-u. 23.

Kéregöntésű és porcellán hengerek. Malomberendezési gépek és kellékek. 1253

Számtalan olismerés és kitüntetés.

1900. Paris Grand Prix,

1903. Kolozsvár díszoklevél.

Tessék árjegyzéket kérni

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

1262

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET, IPARI CZELOKRA ALKALMAS COMPOUND LOKOMOBILOKAT.

MILLENIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Erdélyrészi képviselő: WESSEL LEÓ, Kolozsvár, New-York szálloda.

AZ

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET

VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgőnyezim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségletű cikkek, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs, hajtószíjak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által oltalmazott legjobb

Háromszéki löhere- és magyar luczerna magvakat,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberradói répamagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigal mag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-tacint, székely tengerit, hanna árpát, duppai zabot és egy nagyon bőven termő svéd zabkülönlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borjú, sertés, stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón tuli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

1010

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

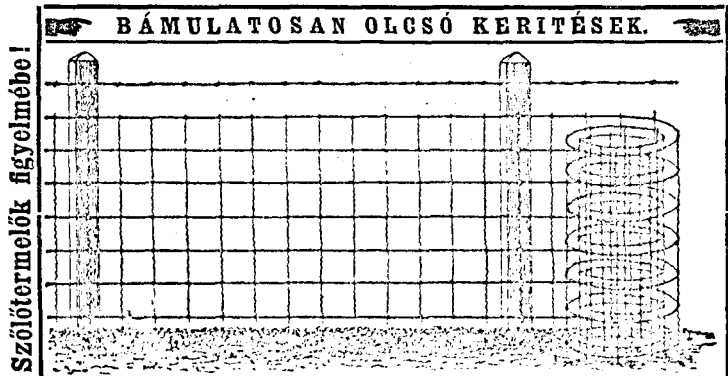
Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntette tve

Szűrtermékek figyelmébe!

Mezőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

== sodronyszövet-, ==
fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48. sz.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott 1314

Hungária sodronyfonatát,

mint a legzölcsérűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyénél fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szál- és méterenként 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

Ár négysz. méterenként mm.: 58 66 74 82 90 110 130 160 fillér.

Csomagolásért, fűladásért és kezelés költségéért számított négysz. méterenként 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

nyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodrony alkalmazása, a kerítés tetszés szerint megnagysítható. — A tüskés sodrony méterenkénti ára 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre. Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vas-keretes sodronyfonat és kovácsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtár-ablakrostályokat, ökör-székcsarakat, szikrafogókat, szőlőbogyózó rostákat, borszűrőket, cséplő-gépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

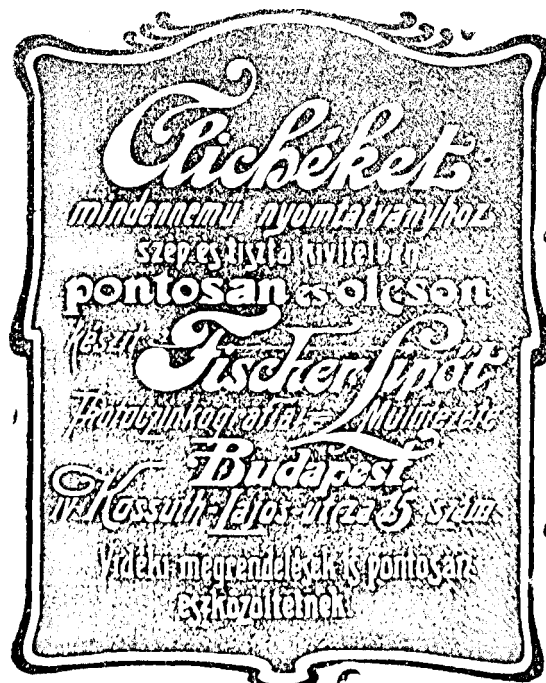
Arjegyék ingyen és bérmentve. — Julányos, pontos és gyors kiszolgálás.

mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyei: Olcsóság: Horganyozott körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel. Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1-50 méter magasságban 2-2, 2-5 és 2-8 mm. dróterősségeikből.

Sodronyterősség mm.: 1-2 1-4 1-6 1-8 2-— 2-2 2-5 2-8 mm. Ár négysz. méterenként fill.: 40 48 56 64 72 86 100 120 fillér.

Czélyszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is megakadályozza; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átmenést megnehezíti. A fonat csavart szálal — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képesség; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecsiszása ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézrel meghuzva, egyszerűen a faduczokhoz szegzendő horganyozott kétfős szeggekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszesége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét feszíthető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. Feszítő sodro-

1011